КПСС МК ФЕВРАЛЬ ПЛЕНУМИ қарорини амалга оширамиз

КЎКЛАМ—МЕҲНАТ БИЛАН КЎРКАМ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 53 (2601) | Якшанба, 15 март 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

РИЗАМАТ ОТАНИНГ АЖОЙИБ ТАШАББУСИ

КЎПЛАБ ЯНГИ БОҒ-РОҒЛАР БАРПО ЭТАЙЛИК

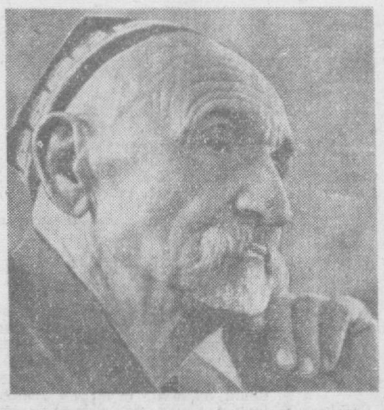

Ризамат ота МУСАМУҲАМЕДОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумида

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Президиуми республикамизнинг машҳур соҳибкори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ризамат Мусамуҳамедовнинг «Қизил Ўзбекистон» газетасининг 1964 йил 10 март сонида эълон қилинган «Боғдорчиликни севинг» сарлавҳали мақоласи ҳақида махсус қарор қабул қилди. Қарорда Ризамат Мусамуҳамедов ўз мақоласида республикамиз колхоз ва совхозларида боғдорчилик ҳамда узумчиликни кенг ривожлантириш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган муҳим масалаларни кўтарганлиги қайд қилинади.

Ризамат Мусамуҳамедовнинг мақоласи республиканинг коммунистик мўл-кўлчилик дастурхонига қўшадиган улушини кўпайтириш ҳақидаги, барча меҳнаткашлар мамлакатимизда коммунизм қурилишидан иборат умумхалқ ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишлари тўғрисидаги ҳис-туйғу ва катта ғамхўрлик руҳи билан суғорилгандир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ризамат Мусамуҳамедовнинг мақоласи катта сиёсий ва амалий аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, область партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетлари зиммасига Ризамат Мусамуҳамедовнинг мақоласини барча колхоз ҳамда совхозларда кенг муҳокама қилиш ва ҳар бир хўжаликда боғдорчилик ҳамда узумчиликни янада ривожлантириш юзасидан амалий тадбирлар белгилаш мажбуриятини юклади.

Республика, область газеталари ва ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетларининг газеталари редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радио эшиттириш ва телевидение давлат комитетига Ризамат Мусамуҳамедовнинг «Боғдорчиликни севинг» сарлавҳали мақоласида кўтарилган масалаларни матбуотда, радио ва телевидение орқали кенг пропаганда қилишни ташкил этиш, ана шу мақола юзасидан меҳнаткашлар ўз истакларини билдириб ёзган хат ва хабарларни муттасил бериб бориш топширилди.

БОҒДОРЧИЛИКНИ СЕВИНГ

Бир дона уруғ ёки данакдан униб чиққан ниҳолни парваришлаб, вояга етказиш, унинг нишона ҳосилини ўз қўлинг билан узиб олиб, мевасидан элни баҳраманд қилиш қандай гаштли! Боғдорчилик бизнинг ота-боболаримиздан тортиб севган касбимиз. Биз кўз очиб узум, олма ва бошқа меваларни кўрганмиз, унинг шарбатини тотиб катта бўлганмиз. Шунинг учун ҳам мевачилик бизнинг қонимизга сингиб кетган.

Ризамат МУСАМУҲАМЕДОВ,

кекса соҳибкор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Давлат мукофоти лауреати.

Ўзбек халқи қадимдан боғбўстонлар яратиб, мевани парвариш қилиб, ундан баҳра олиб келган. Халқимизнинг яхши удуми бор. Қаерни макон қилса ўша ерга яхши ният билан кўчат экади. Унинг мевасидан халқни баҳраманд этишни орзу қилади. Бир туп дарахтда бир неча хил мева ўстириб, ҳаммани ҳайратда қолдирадиган, бир туп токдан тонналаб узум оладиган ажойиб соҳибкорларимиз ўз тажрибаларини авлоддан авлодга ўтказиб, мерос қолдириб келганлар.

Республикамизнинг иқлими мўътадил. Тупроғимиз олтин, сувимиз шарбат. Об-ҳаво шароити ҳар қандай мевининг яхши ўсиб ривожланиши ва серҳосил бўлишини таъминлайди. Бизда етиштириладиган узум, олма, нок, ўрик, шафтоли, олхўри ва бошқа ноз-неъматлар ўзининг хуштаъмлиги, ширадорлиги, қишга туриши, узоқ жойларга юборишга чидамлилиги ва бошқа хусусиятлари билан катта афзалликларга эга.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари каби боғдорчилик ва узумчиликда ҳам фан ютуқлари ва илғор агротехника усуллари кенг жорий қилиниши натижасида кўчат етиштириш, меванинг янги навларини яратиш, унинг ҳосилдорлигини оширишда жуда катта муваффақиятларга эришилмоқда. Илгари боғдорчилик иши билан фақат кекса соҳибкорларгина шуғулланиб келар эдилар. Кейинги вақтларда жуда кўп ёш мутахассис боғбонлар, агрономлар етишиб чиқди. Бизда мевачиликни ривожлантириш учун жуда катта имкониятлар бор. Республикамизнинг об-ҳаво шароити фақат тоза тупроқли, серсув ерлардагина эмас, балки шартли суғориладиган, ҳатто лалмикор ерларда, тошлоқ ва шўрҳоқ жойларда ҳам турли мева дарахтларини ўстириш ва улардан юқори ҳосил етиштириш мумкин. Тоғ этакларида ва тоғли ерларда ёввойи ҳолда ўсадиган табиий мевазорлар борки, булар республикамизнинг битмас-туганмас бойлигидир.

Республикамизнинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари зиммасига мамлакатимиз учун энг зарур бўлган хом ашё —пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш билан бир қаторда шаҳар аҳолисини ва саноат марказларидаги меҳнаткашларни хилма-хил мевалар билан мўл-кўл таъминлашдек шарафли вазифа ҳам юклатилган. Халқимизнинг турмуш фаровонлиги яхшиланиб борган сари уларнинг ҳўл, қуруқ меваларга ва улардан ишланадиган маҳсулотларга бўлган талаби ҳам тобора ортиб бормоқда. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати бу талабни тўла-тўкис қондириш мақсадида жуда муҳим тадбирлар белгиламоқдалар. Демак, боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантириш давлат аҳамиятига эга бўлган жуда катта масаладир.

Боғдорчиликни ривожлантиришнинг асосий базаси кўчат етиштиришдир. Кейинги йилларда давлат кўчатзорларида ва хўжаликларнинг ўзларида энг яхши аъло навли мева кўчатлари етиштирилмоқда. Кўчат етиштиришда янги агротехника усуллари кенг қўлланилиши уларни тез етиштириш имконини туғдирмоқда. Ҳозир мева кўчатлари ўтқазишнинг айни қизғин палласи. Кўчат ниҳоли жуда нозик бўлади, уни куртак чиқармасдан, уйқудан уйғонмасдан туриб экиб олгандагина у яхши тутиб кетади.

Халқимизнинг «ҳолва деган билан оғиз чучимайди» деган ҳикматли сўзи бор. Боғ қилиш учун кўчат экиш билангина иш битмайди. Уни кўз қорачиғидай авайлаб асраш, яхши парвариш қилиш, вақтида суғориб туриш, зарарли ҳашаротлардан сақлаш зарур.

Аммо, кўпгина колхоз ва совхозларимиз бунга етарли эътибор бермасдан кўчат экиш планини бажариш билангина кифояланиб, уни яхши парвариш қилмайдилар. Баъзи колхоз ва совхоз раҳбарлари «боғ қилсак эплай олмаймиз» дейдилар. Бу мутлақо нотўғри. Мана, Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозини олайлик. Бу колхоз 1700 гектар ерга пахта, 600 гектар ерга сабзавот экади. Учта чорвачилик фермаси бор. Жуда кўп ипак қурти боқади. Шунга қарамасдан колхоз кейинги йилларда 1000 гектар ерда мевазор боғ ва узумзор қилиб, ҳосилга киритди. Бундан жуда катта даромад олмоқда. Бу, шуни кўрсатадики, агар боғдорчиликни севиб унга астойдил киришилса, ҳар бир хўжаликда мевачиликни ривожлантирса бўлади.

Мевачилик ва узумчиликни йўлга қўйиш ҳам эндиликда техникага боғлиқ бўлиб қолди. Колхоз ва совхозларимизда кенг майдонларда янги боғлар ва узумзорлар барпо қилинмоқда. Янги усулда экилган мевазор ва узумзорларнинг қатор оралари механизация билан ишланиши натижасида меҳнат унумдорлиги ошмоқда. Лекин боғдорчиликда ишлатиладиган машиналар ҳали етарли эмас, Конструкторларимиз олдига мева ва ток кўчатларини экадиган, қатор ораларини ишлайдиган янада мукаммал машиналарни яратиб бериш масаласини кескин қилиб қўйишимиз керак.

Бу йил кўчат экиш даври жуда тиғиз келди. Қисқа муддатда —ҳамма жойда кўчат экишни тамомлаш зарур. Бунинг учун хўжаликларда боғдорчилик бригадаларини мустаҳкамлаш, уларга бириктирилган кишиларни бошқа ишларда фойдаланишга йўл қўймаслик керак.

Ўзбекистонни бир бутун боғ республикасига айлантиришимиз керак. Буни қилиш қўлимиздан келади. Ҳар бир киши бир жуфтдан кўчат экканда ҳам республикамиз мева дарахтларига бурканади.

Яхши ният билан кўчат экайлик!

(«Қизил Ўзбекистон», 10 март).

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МАДАНИЯТИНИ ОШИРАЙЛИК

Шонли Коммунистик партия раҳбарлик қилаётган совет халқи коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этиш йўлида зўр ғайрат ва шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Саноат корхоналари, транспорт ва қурилиш ташкилотлари коллективлари етти йилликнинг олтинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш мақсадида социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқдалар, мавжуд резерв ва имкониятларни ишга солиб, техника-иқтисодий кўрсаткичларни тинмай яхшиламоқдалар.

Зиммага олинган социалистик мажбуриятлар ва давлат планларини тўла ҳамда ортиғи билан бажаришда илғор иш усуллари ва прогрессив технологияни кенг жорий қилиш билан бирга ишлаб чиқариш маданиятини тинмай ошира бориш ҳам бениҳоя катта роль ўйнайди. Ҳозирги замон саноат корхоналарида ишлаб чиқариш энг янги асбоб-ускуналар билан қуролланган мураккаб технология процессидан ташкил топгандир. Бинобарин корхоналарда, цех ва участкаларда ишлаб чиқариш маданиятини юксалтирмасдан туриб, кўнгилдагидек натижага эришиш қийин. Ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш — янги техника ва илғор технологияни жорий этиш асосида ҳар бир цехда, ҳар бир участкада намунали тартиб ўрнатиш, иш жойларида тозаликка эришиш, асбоб-ускуналарни тўғри жойлаштириш, хомашё, ёрдамчи материалларни саранжом-саришта сақлаш, ишлаб чиқариш ва меҳнатни тўғри ташкил этиш йўли билан юксак меҳнат унумдорлигига эришиш демакдир. Ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш корхона коллективини юксак эстетик дид ва меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашда ҳам катта роль ўйнайди.

Саранжом-саришта бўлсанг— ишингда унум бўлади, дейди халқимиз. Бу нақлнинг нақадар тўғрилигини ҳаётнинг ўзи, турмушнинг ўзи ҳам яққол кўрсатиб турибди. Шу жиҳатдан қараганда Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон ремонт заводининг ишчилари, инженер-техник ходимларининг ташаббуси тақдирга сазовордир. Заводда саноат эстетикаси ва ишлаб чиқариш маданияти бўйича жамоатчилик асосида ишловчи бюро ташкил этилган. Бюрога инженер ўртоқ Я. Мейстер бошчилик қилмоқда. Унинг составига 11 киши кирган. Умумзавод бюросидан ташқари цехларда ҳам жамоатчилик асосида ишловчи махсус группалар тузилган. Ана шуларнинг кучи ва ғайрати билан ишлаб чиқариш маданиятини оширишга қаратилган жуда кўп тадбирлар амалга оширилмоқда. Корхонанинг кўпчилик цехларига кирсангиз, атрофдаги озодалик, саранжом-саришталикни кўриб кўзингиз қувнайди, дилингиз яйрайди. Шонли революцион анъаналарга бой бўлган бу корхона коллективи саноат эстетикасини кенг жорий қилиш ва шу асосда ишлаб чиқариш маданиятини юксак даражага кўтариш ҳақида областимиздаги барча саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари ходимларига мурожаат қилди.

Область саноат партия комитети ва Тошкент шаҳар партия комитети бу корхона коллективининг ажойиб ташаббусини қўллаб-қувватладилар ҳамда район ва шаҳар партия комитетлари, завод ва фабрика, қурилиш ва транспорт ташкилотлари партия, касаба союз ҳамда комсомол ташкилотлари зиммасига ташаббускорлар мурожаатини кенг муҳокама қилиш, ишлаб чиқаришга саноат эстетикасини тезроқ жорий қилиш учун социалистик мусобақани ҳар томонлама авж олдириб юбориш вазифаси юкланди. Тошкент шаҳар партия комитети район партия комитетлари ҳузурида саноат эстетикаси бўйича жамоатчилик асосида ишлайдиган район Советлари, саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларида жамоатчи бюролар, цех, участка ва бўлимларда жамоатчи группалар ташкил этишни лозим деб топди.

Ишлаб чиқаришнинг юксак маданиятлиги фақатгина янги техниканинг сони, такомиллашган технологик процесслар билангина белгиланмайди, албатта. Ҳозирги бизнинг давримизда эндиликда бу етарли эмас. Корхоналарда ҳамма нарса намунали бўлиши керак. Инсон—меҳнат билан гўзал ва улуғдир. Шунинг учун ҳам инсон меҳнат қилаётган жойда яхши шароит вужудга келтириш, иш жойи кишига завқ-шавқ бахш этадиган, дилни қувонтирадиган даражада намунали бўлиши лозим. Шуни унутмаслик керакки, ҳар бир ходим, ҳар бир ишчининг ишлаб чиқаришдаги кайфияти ва иш натижалари кўп жиҳатдан иш жойининг шароитига боғлиқдир.

Афсуски, бир қатор корхоналарда ишлаб чиқариш маданиятини оширишга ва шу йўл билан кишиларга зарур шароитларни яратиб беришга етарли эътибор берилмаётир. «Узбексельмаш», Бекободдаги темир-бетон ва Ўзбекистон трактор-йиғув заводларининг ҳовлиларида, цех ва участкаларида, иш жойларида уйилиб ётган темир-терсаклар, станоклар ёнида тўпланиб қолган чиқиндиларни кўрган ҳар бир кишининг дили ғаш бўлади. Бу тартибсизликлар ишчиларнинг унумли меҳнат қилишига халақит бераётир. Мазкур корхоналарнинг хўжалик раҳбарлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ишлаб чиқариш маданиятини ҳозирги талаблар даражасига кўтаришга жиддий эътибор бермаётирлар. Ишдаги маданиятсизлик меҳнат унумдорлигини оширишга салбий таъсир қилмоқда.

Корхоналаримизда тозалик ва тартиб ўрнатиш, завод ва фабрикалар ҳовлиларини чинакамига боғ ва гулзорларга айлантириш учун бизда ҳамма имкониятлар бор. Фақат қунт ва истак керак, ғайрат ва шижоат билан бу ишга киришиш лозим. Мураккаб технологик процессларни ўзида бирлаштирган ҳозирги замон корхоналарида озодалик ва тартиб ўрнатмай туриб нормал ишлаш мумкин эмас. Ифлослик, тартибсизлик — интизомсизликнинг ажралмас йўлдошидир.

Бу йил республикамиз меҳнаткашлари барча совет кишилари билан биргаликда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллигини кенг равишда нишонлайдилар. Шунга эришайликки, ҳар бир коллектив катта тўйга муносиб тўёна билан келсин ва ўз корхонасида юксак ишлаб чиқариш маданияти бўлишига эришсин. Бу вазифани амалга ошириш — барча партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари, ҳар бир ишчи, инженер-техник ходимнинг шон-шараф ишидир.

РАДИОПРИЕМНИК ВА РАДИОЛАЛАРНИНГ ЧАКАНА НАРХЛАРИ КАМАЙТИРИЛДИ

СССР Министрлар Совети кенг эшиттирувчи радиоприёмниклар ва радиолаларнинг давлат чакана нархларини 1964 йил 15 мартдан бошлаб ўрта ҳисобда 15 процент камайтириш ҳақида қарор қабул қилди.

ИЛҒОРЛАРГА ЭРГАШИБ...

Ишнинг унуми раҳбарликнинг савияси билан ўлчанади. Янгийўлдаги Киров номли колхоз илгари қолоқ хўжалик ҳисобланарди. Ўтган йили колхозга ўт юракли механизатор Султон Шерматов раис қилиб сайланди-ю, хўжалик илғорлар сафига ўтди. Колхоз пахта планини биринчилар қаторида бажарди. Пилла, сут, жун, тухум тайёрлаш плани ҳам 100 процентга етказилди. Эрта кузда 800 гектар пахта майдони сифатли равишда шудгор қилинди.

Мана баҳор ҳам келди. Колхоз аъзолари баҳорни шай ҳолда кутиб олишди: 15 та сеялка, 12 та универсал ва бир трактор. 140 та зиг-заг борона сифатли ремонт қилиб қўйилди.

Шу кунларда далага ўғит чиқариш авж олдирилган, ариқ ва зовурлар тозаланяпти.

Шунингдек бошқармадаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида ҳам чигит экиш кампаниясига пухта тайёргарлик қўрилмоқда.

А. АБДУРАҲМОНОВ,
Қ. БУЛГАНБОЕВ.

ДЎСТЛИК КЕЧАСИ

14 мартда Алишер Навоий номидаги опера ва балет театрида партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан бўлган учрашувининг бир йиллигига бағишлаб қардош адабиётлар дўстлиги кечаси ўтказилди. Бу кечада Москва, Олмаота, Ашхобод, Тбилиси, Боку, Душанба, Махачқала, Уфа ва Тошкент ёзувчилари қатнашдилар.

Ўзбекистон санъат усталари кеча қатнашчиларига катта концерт қўйиб бердилар. (ЎзТАГ).

(Кеча тўғрисидаги батафсил ҳисобот газетамизнинг келгуси сонида босилади).

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси махсус алмашиниб турадиган саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Газетанинг бугунги якшанба сонининг иккинчи бети икки хил нусхада босилди.

Саноат ходимлари учун мўлжалланган саҳифада: «Тўйга тўёна билан келайлик» умумий сарлавҳа остида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 40 йиллик юбилейи муносабати билан берилган турли-туман материалларни ўқийсиз.

Қишлоқ хўжалиги ходимлари учун мўлжалланган саҳифада: З. Қуртнезировнинг «Она ер ишқи билан», Ш. Шораҳмедовнинг «Чўчқачилик юксалмоқда», Н. Рихсиев ва З. Ориповларнинг «Гуручни кўпайтираётганлар» сарлавҳали лавҳа ва мақолалари босилган.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

Ҳамкорлик тўғрисидаги ҳужжат имзоланди

ВАРШАВА, 13 март (ТАСС). Иқтисодий ва ўзаро ёрдам кенгашининг транспорт масалалари билан шуғулланувчи доимий комиссияси бу ерда ўз мажлисларини тамомлади.

Бу мажлисда Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Монголия, Польша, Румыния, Совет Иттифоқи ва Чехословакиянинг делегациялари қатнашди. Вьетнам Демократик Республикаси, Хитой Халқ Республикаси ва Кубанинг вакиллари ҳамда Темир йўллар ҳамкорлиги ташкилоти комитетининг вакиллари мажлисда кузатувчилар сифатида ҳозир бўлдилар.

Мажлисда комиссиянинг 1963 йилда қилган ишлари якунланди ва комиссиянинг бундан буён қай тариқа ишлаши белгилаб берилди. Комиссия 1966—1970 йилларда транспортни ривожлантириш планларини координациялаш, шу жумладан транспорт соҳасидаги энг муҳим илмий ва техникавий тадқиқотларни координациялаш масалаларига алоҳида эътибор беришга қарор қилди.

Ташкилий масалалар кўриб чиқилди. Комиссия мажлиси дўстлик ва қардошларча ҳамкорлик вазиятида ўтди.

КИПР ҲУКУМАТИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

НИКОЗИЯ, 13 март. (ТАСС). Англиянинг Миллатлар ҳамдўстлиги ва мустамлакалар ишлари билан шуғулланувчи министри Сэндис 11 мартда умум палатасида сўзга чиқиб айтган гаплари муносабати билан 12 мартда Кипр ҳукумати Англия ҳукуматига норозилик нотаси юборди. Нотада Сэндиснинг айтган бу гаплари аслини олганда, Англиянинг Кипр Республикасининг ички ишларига сурбетлик билан аралашаётганлигини давом эттиришдан иборат бўлди, дейилади.

У ТАННИНГ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИГА ДОКЛАДИ

НЬЮ-ЙОРК, 13 март. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У Тан 12 март кечқурун Хавфсизлик Кенгашининг аъзоларига Кипр масаласи тўғрисида доклад юборди. Докладда Хавфсизлик Кенгашининг резолюциясига мувофиқ Кипрга юбормоқ учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кучларини тузиш тўғрисидаги музокаралар қандай бораётганлиги айтилган. У Тан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Кипрга юборадиган кучлари «яқин фурсатда» тузилиб бўлади, деб ишонч билдиради. У Тан яқин 24 соат ичида «бу йўлда ижобий силжишлар» рўй беришини Хавфсизлик Кенгашига маълум қила оламан, деб умид билдиради, чунки бу хусусда олиб борилаётган музокаралар тугай деб қолди.

БИР ЯРИМ ЙИЛ КЕЧИККАН СУД

БОНН. 12 март. (ТАСС). Бу ерда хорват «Салб биродарлиги» террористик ташкилотининг 26 аъзоси иши юзасидан суд процесси бошланди. Бу ташкилотнинг ана шу аъзолари 1962 йил ноябрида Бонн яқинидаги Бад-Годесбергда Югославия савдо миссиясига қуролли ҳужум қилган эдилар. Босқинчилар миссия биносини вайрон қилиб, унинг ходимларидан бирини ўлдирдилар. Процессдаги асосий айбдорлар — миссия ходимини отиб ўлдирган террорчи Перчич ва католик руҳонийси, ҳужумнинг «ғоявий илҳомчиси» ва ташкилотчиси Медич-Скокодир.

Процесс социалистик мамлакатларга қарши қўпорувчилик ишлари билан шуғулланувчи эмигрант террористик ташкилотларнинг Германия Федератив Республикаси территориясидаги фаолияти масаласини биринчи ўринга қўяди. Бу ташкилотларнинг кадрлари ўтмишда оккупация қилинган мамлакатларда гитлерчилар билан ҳамкорлик қилган сотқинлардан танлаб олинмоқда.

Бонн маъмурларининг хунук ҳаракатлари ҳам жаҳон жамоатчилиги олдида намоён бўлмоқда. Миссияга ҳужум қилинганидан сўнг Бонн ҳарбий жиноятчиларни ушлаб бериш тўғрисида урушдан кейинги халқаро битимларни бузиб, ҳужум қатнашчиларини Югославия ҳукуматига топширишдан бош тортди. Бунинг устига, Германия Федератив Республикаси территориясида «Салб биродарлиги»нинггина фаолияти тақиқланди. Бошқа хорват террористик марказларига эса тўла эркинлик бериб қўйилган. Ҳозир, суд процесси бўлаётганда бу ташкилотлар террорчиларнинг оқланишини талаб қиладиган иғвогарлик варақаларини суд биноси олдида тарқатмоқдалар.

Суд процессининг ўзи қарийб бир ярим йил давомида пайсалга солиб келинди.

Жанубий Вьетнам партизанларининг муваффақиятли операциялари

НЬЮ-ЙОРК, 13 март. (ТАСС). Куанг-Нгай вилоятида Жанубий Вьетнам партизанлари ҳукумат қўшинлари учун ҳарбий юклар олиб бораётган товар поездини ағдариб юбордилар ва темир йўлнинг 20 метр қисмини бузиб ташладилар. Йўлда қатнов тўхтаб қолди. Бинх-Динх вилоятида партизанлар темир йўлни портлатиб, иккита вагонни қулатдилар.

Кеча Жанубий Вьетнамдаги Америка қўмондонлигининг вакили Куанг-Нгай вилоятида бўлган жангларда ҳукумат қўшинлари 40 кишини талафот берганлигини эълон қилди. Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлигининг хабарида айтилишича, партизанлар анчагина ўлжа олганлар.

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ. Баланд Асуан тўғони қурилишида янги босқич бошланди. Бироз вақтдан сўнг Нил дарёси тўсилиб, унинг сувлари янги канал бўйлаб оқа бошлайди.

Суратда: тоннель ишлари бошлиғи А. Чесноков мисрлик қурувчи билан суҳбатлашмоқда.

С. Соловьев фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ТЎЙГА ТЎЁНА БИЛАН КЕЛАЙЛИК

ҲАЁТ ТАҚОЗОСИ

Бизнинг мамлакатимизда ҳар кимнинг ўз ўрни, ҳурмати, иззати ва шунга яраша тутган мавқеи бор. Раҳим Бурхонов шундайларнинг биридир. У 153-трестга қарашли комплекс бригадага бошчилик қилади. Раҳим Бурхонов бригадаси республикада биринчи бўлиб хўжалик ҳисобини жорий қилиш ташаббусини бошлади. Қурилишда материал ва конструкцияларни тежаб-тергаб сарфлаш, машина ва механизмлардан унумли фойдаланиш туфайли қурилиш таннархини арзонлаштириш каби ватанпарварлик ташаббусининг илҳомчилари ҳам Раҳим Бурхонов бошлиқ бригада коллективидир. Бу камтар ва ўз ишига пухта бригадирни қурувчилар жуда ҳурмат қилишади.

Раҳимнинг паспорти бор. Бу ҳужжатда исми, фамилияси, туғилган йили, турадиган жойи қайд қилинган, холос. Унинг меҳнат фаолияти акс эттирилган дафтарчаси эса кадрлар бўлимидаги темир сандиқда сақланади. У ўз меҳнат дафтарчасини умрида атиги бир ёки икки бор кўрган бўлса керак.

Трестда бундай илғор бригадалар жуда кўп. Уларга Р. Зияев, С. Ларин, П. Сколоменус, Р. Кабиров каби ишчан қурувчилар бошчилик қиладилар. Раҳим Кабиров бошлиқ бригада аккорд-мукофот системасини жорий қилиш билан меҳнат унумдорлигини кескин кўтариб юборди. Ҳозир 48 квартирали бинони 6 ойда эмас, 36—40 кунда битказиб фойдаланишга топшираётир.

153-трестга қарашли 1-қурилиш бошқармасида И. Титов деган ишчи ҳам бор. И. Титов 50 дан ошиб қолган бўлишига қарамай жамиятга нафи жуда оз тегди. Ҳаммаси бўлиб 10 йилга яқин турли корхона ва муассасаларда ишлаган у. Бу шахс ўз оиласини бир вақтлар ташлаб кетган. Ичкиликбозлиги ва безорилиги учун кўп марта ўртоқлик судларида судланган. Қамоқда ҳам ўтириб чиққан. Лекин бу даккилардан ўзига тегишли хулоса чиқариб олмаган.

Бу кишининг паспорти ҳам Р. Бурхонов ёки Р. Кабировларнинг паспорти билан бир хил! Шу туфайли ҳам донецклик металлургларнинг «Известия» газетасида босилган меҳнат паспорти тўғрисидаги мақоласи диққатга сазовор. Мақолада давримиз тақозо қилаётган ғоят муҳим масала кўтариб чиқилган. Унда баён этилган таклифлар ҳар қанча қўллаб-қувватлашга лойиқ.

Меҳнат паспортининг кўчирмаси кишиларнинг иш жойида сақланиши айни муддао.

Умуман олганда меҳнат паспорти социалистик жамиятда «Ишламаган тишламайди» деган ленинча шиор тантанаси гувоҳи бўлишига шубҳамиз йўқ.

И. ЗАБИРОВ,
Қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ишчилари касаба союзи область Советининг раиси.

Тез ва соз ишлашда пайвандчи Владимир Митусов ва дурадгор Ҳамидулла Ҳасанов ўртоқларга тенглашадигани йўқ. Бу азаматлар шу кунларда Тошкентда қад кўтараётган панарамали кинотеатр қурилишида зўр ғайрат билан меҳнат қилишаяпти. Объектда қурилиш суръати кун сайин тезлашмоқда. Меҳнатсеварлар бу улкан кинотеатрни серқуёш республикамиз ва Узкомпартиянинг 40 йиллик юбилейигача тўла фойдаланишга топширишга аҳд қилишган. Суратда: ўртоқ В. Митусов (чапда) ва Ҳ. Ҳасанов ўртоқлар.

М. Нуритдинов фотоси.

ШАРАФЛИ ПАСПОРТ

Донецклик металлурглар гапида жон бор. Ҳақиқатан ҳам ҳар кимнинг табиати ҳар хил: бири тер тўкиб, меҳнат қилиб, сўнг роҳат кўрай деса, иккинчи киши жойнинг ёғлиғини топай, шунда роҳат доимо мен билан бирга бўлади, деб шохдан-шохга учиб юради. Бир қарашда уларни бир-биридан ажратиш қийин. Чунки паспортларидаги исм-фамилиялари ҳар хил бўлгани билан ҳужжатнинг тузилиши бир хил. Ишчи неча марта жамоатчилик танбеҳига учраган, иш жойини неча марта янгилаган ёки унинг яхши томонларини паспортдан билиб бўлмайди.

Меҳнат паспорти эса ўроқда йўқ, машоқда йўқ, хирмонда ҳозир бўлувчи ишёқмасларнинг башарасини ойнадек кўрсатиб туради. У ҳар бир ишчи учун берилган характеристикадир. Ишчининг ҳаёт йўли шу паспортда акс этган бўлади. Бу янгилик аввало кишиларни тарбиялашда муҳим восита бўлади. Ҳар ким ўз шаънига ёмон доғ туширмасликка ҳаракат қилади, доимо бир жойда ўсиб улғайишни ўйлайди.

Меҳнат паспортини ҳар жойда ҳам жорий этиш керак. Шунда коммунизм моддий-техника базасини яратишга ким қанча ҳисса қўшаётгани дарҳол кўринади. Шунда орамизда ўзгалар елкасида юрувчи текинхўрларга ўрин қолмайди. Ҳамма бир жон-бир тан бўлиб буюк мақсад сари интилади.

М. ЮСУПОВ,
«Ташсельмаш» заводи 15-цехининг мастери.

УСТОЗЛАР ВА ШОГИРДЛАР

— Мирҳамид ака, сизни бир киши чақираяпти! — Абдуазим каттакон брезент қўлқопни кияркан, учинчи қаватдан тушиб келаётган бригадирга қараб қўйди. — Пастда турибди, зарур иши бормиш.

— Ким экан, сўрамадингизми?

— Билмасам, — Абдиазим лой тегиб сарғайиб қотиб қолган кепкасини бостириб кийди-да, елкасини учириб қўйди. — Кексароқ киши...

Мирҳамид оҳак қўйқалари пилчиллаб ётган зиналардан илдам тушиб, ҳовлига чиқди-ю, бир зум у ёқ-буёққа аланглаб туриб қолди. Боягина ёғиб ўтган ёмғирдан кейин ҳовли сатҳининг ҳар ер-ҳар ерида сувлар ҳалқоб бўлиб қолган, чуқур тушиб кетган машина излари ҳамма ёқни тилимлаб ташлагандай. Бир бурчакда пишиқ ғиштлар уйилиб ётипти, берироқда тўртбурчак темир қозонда қора мой қайнатиляпти. Кўча тарафда турган кран узун «тирсаги»ни том устига узатган. Хуллас, ҳаммага таниш қурилиш манзараси.

Мирҳамид кран тагида турган икки кишидан бирини таниди.

— Манноп ака! — деди у краннинг ғириллаган товушини босиб кетгудай қаттиқ овоз билан. Кейин кўлмаклар устидан ҳатлаб ўтиб, ўша ёққа югурди.

Манноп ака ҳам Мирҳамидни кўриб унга томон юра бошлади. Мирҳамид Манноп аканинг қўлини маҳкам қисаркан, унинг анча кексайиб, гавдаси хиёл эгилиб қолганини ҳис қилди. «Қадди букилиб қолибди. Ҳа, орадан ўн йил ўтиб кетдику, ахир...»

— Хуш келибсиз, устоз, бардаммисиз? — Мирҳамид ҳозирги на хаёлидан ўтган фикрларни чаламалмоқчи бўлгандай, Манноп аканинг кўзларига жилмайиб тикилди.

— Мана, сизлар бормасангиз ҳам биз келдик, — Манноп аканинг товуши аввалгидек қувноқ, тетик эди. — Ўғлимни олиб келдим! Собиржонга ўзинг ҳунар ўргатасан...

Мирҳамид нарироқда иймаииб турган қотма гавдали йигитчани энди кўрди. Собиржон ўт чақнаб турган кўзларини Мирҳамидга тикиб салом берди. «Худди отасининг ўзи, худди ўзи!» — Мирҳамид Собиржонга бошдан оёқ разм солиб чиқди-да, Манноп акага ўгирилди.

— Бош устига, устоз... Қўлдан келганча...

Манноп ака қурилишни бир кўриб чиқиб хайрлашиб кетгач, Мирҳамид йигитчани учинчи қаватга — Абдуазимнинг ёнига бошлаб чиқди.

— Ҳозирча шу йигитга ёрдам бериб турасан, кейин ўзинг уста бўлиб оласан, — деди у Собиржонга Абдуазимни таништириб.

Зум ўтмай бригадир яна ўша ташкилотчилик юмушлари, кундалик серташвиш югур-югурга киришиб кетди. Бинонинг биринчи қавати сувоқдан чиқибди. Лекин иккинчи қаватга ўтишдан олдин канализация қувурларини текшириб кўриш керак. Пишиқ ғишт оз қолибди. Эртагача етадими, йўқми? Кран бир соат бекор турса, ғишт терувчиларнинг қўли боғланиб қолади. Мирҳамид бошқармага телефон қилиб, шу бугуноқ уч машина ғишт келтириб беришни талаб қилди. Энди тушликка чиқай деб турганда ғишт терувчи Николай Анисимов келиб қолди. У бугунги нормани бажариб қўйганини, иложи бўлса ишдан бирор соат олдинроқ кетиб, имтиҳонга тайёрланмоқчи эканини, айтиб, рухсат сўради (Николай кечки институтда, инженерликка ўқийди). Бригадир у билан ҳали дурустроқ суҳбатлашиб бўлмасданоқ дурадгор Эдуард Григорьев шикоят қилиб келди.

— Бир дона ҳам тахта қолмади. Ҳавозаларни тайёрлаб қўймасак, эртага сувоқчилар ҳам, ғишт терувчилар ҳам шошиб қолишади, — деди у куйиб-пишиб...

Хуллас Мирҳамид куннинг қандай ўтиб кетганини билмай қолди.

— Биз кетдик, Мирҳамид ака! — бригадир ўз исмини эшитди-ю, хаёлини йиғиштириб, ўгирилиб қаради. Беш-ўн қадам нарида — зинанинг ёнида Абдуазим билан Собиржон турарди.

— Чарчамадингми ука? — Мирҳамид бир оёғини қоришма солинадиган идишнинг қиррасига қўйиб, гавдасини хиёл букиб турган Собиржондан сўради:

— Абжир йигит экан! — Абдуазим Собиржонга имо қилиб кулиб қўйди. — Шоширибб қўйди мени!

Собиржон жилмайиб қўйди-ю, индамади.

— Майли, сизлар бораверинглар! Мирҳамид йигитлар билан қўл қисишиб хайрлашди. Зинадан шошилмай, оғирлигини бир оёғидан иккинчисига олиб, тушиб кетаётган Собиржоннинг кетидан қараб қолди. Шу топда унинг чарчаганини, қаттиқ чарчаганини ҳис қилди. Рост-да, ҳали ёш, бундай қаттиқ ишлаб ўрганмаган. Лекин сир бой бермайди, ёшлик, ғурурлик йўл қўймайди бунга. Ҳамма ёшлар ҳам шунақа бўлади ўзи. Йигирма-йигирма икки ёшида одам қанақа бўлади?

Рост, Мирҳамид ҳам ёш бўлган. У ҳам ўзини ҳар ёққа уриб кўрган. Аммо Мирҳамиднинг ёшлиги анча чалкаш сўқмоқлардан ўтди. Ёш бола тета-поя қилганида неча бор қоқилиб, неча бор йиқилади. Мирҳамид турмуш йўлига кирганида қоқилди ҳам, адашди ҳам...

Кекса ғишт терувчи Манноп ака Мирҳамидни кенг ҳаёт йўлига олиб чиққан киши бўлди. У пайтларда Манноп Исмоилов бригадир эди. Ёш йигитга ўзи ҳунар ўргатди, яхши бинокор қилиб тарбиялади. Орадан икки-уч йил ўтгач, пенсияга чиқиб кетиш олдида ўз ўрнига Мирҳамидни тавсия қилди. Ушандан бери орадан ўн йил ўтиб кетди...

Дунёнинг ишлари шунақа — галма-гал бўларкан. Устоз билан шогирд анчадан бери кўришмаган эдилар. Мана, бугун у ўз ўғлини Мирҳамидга шогирд тушасан деб бошлаб келибди. Қизиқ, аввалги шогирд — бугун устоз! Эҳтимол пайти келиб Мирҳамиднинг ўғли Собиржонга шогирд тушар... Дунёнинг ишлари шунақа — галма-гал бўларкан.

... Мирҳамид мийиғида кулиб қўйди. Қуёш аллақачон ботиб кетган, сурмаранг уфқда битта-иккита юлдуз милтиллайди. Баланд-баланд ҳавозалар осмон зина пояларидек, тахланиб ётипти. Минора кранининг узун қаноти қопқорайиб кўринади. Бир тилим тарвуздай қизғиш ой чиқди. Аллақаёқларда чўлбақа қуруллайди, илиқ шабада эсади: баҳор аломати сезиляпти.

Мирҳамид шу ерда — баланд ҳавозалар устида ярим кечагача ўтиришга ҳам рози эди, ҳозир. Лекин бугунги иш ҳали тамом бўлгани йўқ. Ой охирлаб қолди: ишчиларга наряд белгилаш керак. Кейинги ойларда иш жуда қувончли бўлаяпти. Уттиз икки йигит-қизнинг ҳаммаси ғайрат билан, иштиёқ билан меҳнат қиляпти. Мана, бугун ўттиз учинчиси ҳам сафга қўшилди.

Мирҳамид, чарчаганини сездирмаслик учун қувноқлик билан жилмайиб турган Собиржонни кўз олдига келтирди. Яхши қурувчи чиқади! Ғайрати чакки эмас!

Умуман бригадада ёмон ишчининг ўзи йўқ. Ғишт терувчи Абдуазим Юнусов билан Эргаш Файзиев ҳам, монтажчи Абдураҳим Ҳакимов билан дурадгор Эдуард Григорьев ҳам — ҳаммаси асл йигитлар. Авваллари — комплекс механизациялашган бригада тузилмасидан бурун Мирҳамид Кабиров бошлиқ коллектив бошқалардан орқада қолмас, аммо олдинга ҳам ўтиб кетолмас эди. Негаки, ғишт терувчилар ҳам, сувоқчилар ҳам, дурадгорлар ҳам ўз ишини тезроқ битиришга уриниб, кўпинча сифатсиз ишларди. Бундан беш йил илгари сувоқчилар билан усталар ҳам, бўёқчилар билан дурадгорлар ҳам битта бригадага бирлашишди. Энди бир киши ҳамма учун меҳнат қиладиган бўлгандан бери бригада 14-қурилиш бошқармасининг кўчма қизил байроғини қўлда сақлаб келади.

Мирҳамид ўтган йили қилинган ишларни ўйлаб, беихтиёр жилмайиб қўяди. Тўқимачилик комбинатининг ишчилари учун 420 ўринли ётоқхонани уч ойда битказиб беришди. Тошкент медицина институтининг студентлари учун ҳам тўрт қаватли ётоқхона қурилди. 36 квартирали уйлар, Чилонзор район партия комитетининг янги биноси — буларнинг ҳаммаси бинокор ёшларнинг ғайрати билан қад кўтарди. Шу йил январь ойининг ўзида яна битта бир қаватли бино қуриб битказилди. Энди мана буниси қурилаяпти...

Яна олдинда қанча-қанча ишлар турибди. Қаёққа қараманг, қурилиш, қурилиш... Йўқ, бу ҳам ҳали етарли эмас. Яна узоқ-узоқларга — олға томон кетиш керак, фақат олдинга...

Ў. ҲОШИМОВ.
Чилонзордаги 153-қурилиш тресті.

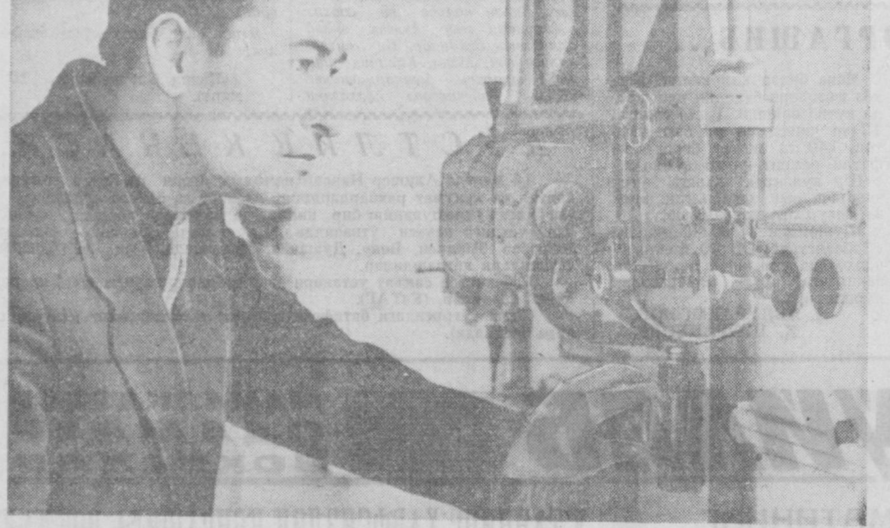

Ёш мутахассис П. Мақсудов яқиндагина Москва рангли металлар институтини муваффақиятли тамомлаб келган эди. Ҳозир у Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатида меҳнат қилмоқда. У ишлаётган янги цех электротехника саноати учун энг нозик маҳсулотларни етказиб беради. Ташаббускор технологнинг қисқа вақт ичида жорий этган янгиликлари маҳсулот сифатини яхшилашга ва таннархини арзонлаштиришга ёрдам беряпти. Суратда: ўртоқ П. Мақсудов янги ускуналанган агрегат ишини кўздан кечираяпти.

В. Лейзерович фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ИЛҒОР КОРХОНАНИНГ ХИРА ТОМОНЛАРИ

Фабрика цехларида иш жадал бораяпти. Машиналар бир оҳангда гувуллаб турибди. Кишиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Азаматлар смена нормаларини ошириб бажариш, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга астойдил интилаётганликлари кўриниб турарди. Улар ғайрати билан фабрика кўп йиллардан бери илғорликни қўлда сақлаб келмоқда. Етти йиллик олтинчи йилининг дастлабки икки ойи плани ҳам муваффақиятли адо этилди.

Лекин коллектив бундан ҳам кўпроқ ғалабаларни қўлга киритиши мумкин эди. Афсуски, фабрика ҳаётидаги айрим камчиликлар яна ҳам олға силжишга тўсқинлик қилмоқда.

Корхона маъмурияти ишчиларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун етарлича ғамхўрлик қилмаётир. Бўш вақтда бирор қизиқроқ суҳбат ёки лекция тинглаб дам олгинг келади. Турли ажойиботлардан хабардор бўлишни истайсан, киши. Лекин ишчилар энг сўнгги лекция қачон ўқилганини, суҳбат бўлганлигини эслайолмайдилар.

Илгарилари корхона ҳовлисига кираверишда витринага осиб қўйилган газеталарнинг янги сонларига кўзингиз тушар эди. Ишчилар уларни ўқиб, янгиликлардан хабардор бўлишарди. Ҳозир газета витринаси бўм-бўш ётипти.

Физкультура фото, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида ҳам аҳвол яхши эмас. Бундан икки йил муқаддам сотиб олинган чолғу асбоблари бузилиб, шкафларда чанг босиб ётибди. Санъатишқибозлари учун шароит яратиб берилмайди.

Кези келганда шуни ҳам айтиш кераккки, фабрика ошхонасининг ҳам, буфетининг ҳам хизматидан ишчилар хурсанд эмас. Фақат биринчи сменадагина иссиқ овқат тайёрланади, холос. Кечки сменада ишловчилар учун ошхона, буфет хизмат қилмайди. Офсет босма фабрикаси раҳбарлари булардан бехабар, дейсизми. Йўқ, ишчилар директор ўртоқ С. Тоиров, фабрика касаба союз комитетининг раиси И. Қосимов ўртоқларга бир неча марта мурожаат қилишди. Лекин улар ҳамон «хўп-хўп» деб қуруқ ваъда бериб келмоқдалар.

Илғор корхонадаги бу хира томонларни кўриб ҳам ачинасан, ҳам ранжийсан. Ахир мавжуд камчиликлар қанчалик тез бартараф этилса фабрика шуҳрати яна ҳам ошади-ку! Наҳотки буни фабрика раҳбарлари тушунишмаса.

Д. СОАТОВА,
ишчи-мухбир.

ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ЯНАДА ЧАРОҒОН БЎЛСИН

Сўнгги вақтда область қишлоқларини электрлаштириш, қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларида электр энергиясидан кенгроқ фойдаланиш борасида кўпгина ишлар қилинди. Бу эса деҳқонларимиз меҳнати унумдорлигини ошириш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, уларнинг таннархини камайтиришга бекиёс ёрдам бераётир.

КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қарорларида ҳам қишлоқ хўжалигини химиялаштириш, механизациялаш билан бирга уни электрлаштиришнинг жуда катта аҳамиятга эга эканлиги алоҳида қайд қилиб ўтилди ҳамда бу соҳадаги ишларни янада кенгайтириш, колхоз ва совхозларни давлат энергетика системалари орқали қувват билан таъминлаш лозимлиги кўрсатилди. Тошкент электр тармоқлари корхонаси коллективи бунга муносиб ҳисса қўшмоқда. Қишлоқ хўжалигини электрлаштириш бўйича баракали иш олиб бормоқда. Ҳозирги вақтда корхона энергетиклари фақатгина Тошкент областида 110 колхоз, 36 совхоз, ўнлаб поселкаларни нур билан таъминламоқдалар. Областимиз қишлоқ хўжалигида умумий қуввати 31337 киловатт бўлган деярли 4,5 мингта двигатель эксплуатация қилинмоқда. Улар ёрдамида ўтган йили ўнлаб миллион киловатт-соат электр қуввати узатиб берилди.

Корхона энергетиклари область районларига электр қуввати етказиб бериш топшириқларини муттасил ортиғи билан адо этмоқдалар. Улар ўтган йили давлат планини 102,9 процент қилиб бажаришди. Электр тармоқларида қувватнинг фойдасиз сарфланишини 0,1 процент камайтиришди. Шунинг эвазига юзларча минг киловатт электр қуввати тежаб қолинди ва анча миқдорда иқтисодий фойда кўрилди.

Бир қанча янги электр тармоқлари қурилди. Жумладан, 12 та подстанция ишга туширилди. 650 километрдан ортиқроқ кам кучланишли электр тармоқлари фойдаланишга топширилди.

Бундан ташқари, электр тармоқлари ва подстанциялар техника ҳолатини яхшилашга қаратилган бир қанча тадбирлар амалга оширилди. Янги техника воситалари жорий этилди. Олмазор подстанцияси тўла автоматлаштирилди. Ана шунинг эвазига 9 минг сўмлик иқтисодий фойда кўрилди. Бекобод, Янгийўл ва Оҳангарон районлари электр тармоқларини эксплуатация қилишни енгиллаштириш имконини берадиган қатор мосламалар ишга туширилди. Релей ҳимояси ва автоматик қурилмаларни яхшилашга қаратилган чоралар ҳам кўрилди. Ана шуларнинг ҳаммаси қишлоқларни, колхоз ва совхозларни арзон электр энергияси билан ўз вақтида ва етарли миқдорда таъминлаб туриш имконини берди. Чирчиқ, Бекобод, Ўрта Чирчиқ ва Юқори Чирчиқ районларидаги электр тармоқларининг иши бекиёс яхшиланди. 16 колхоз ва 9 совхоз бевосита давлат системасидаги электр тармоқларига уланди.

Бундай ютуқларга энергетиклар ўртасида ўзаро социалистик мусобақани кенг авж олдириш туфайли эришилмоқда. «Терэлектросеть» ва «Ивансельэнерго» коллективлари билан бўлган мусобақа ҳам қўл келаяпти. Тошкент қишлоқ энергетиклари мусобақадошларидан электр тармоқларини эксплуатация қилиш, подстанциялар қувватидан унумли фойдаланиш колхоз ва совхозларни, қишлоқларни электр қуввати билан ўз вақтида таъминлаб туришга оид илғор методларни ўргандилар. Бу билан ўз иш кўрсаткичларини яхшилашга муваффақ бўлишмоқда.

Лекин, Тошкент электр тармоқлари корхонаси коллективи фаолиятида айрим камчиликлар ҳам йўқ эмас. Қишлоқларни электрлаштириш ва электр тармоқларидан фойдаланиш борасида ҳам нуқсонлар содир бўляпти. Барча район электр тармоқлари кўнгилдагидек ишламаяпти. Оқсаётганлари ҳам бор. Янгийўл, Юқори Чирчиқ ва Олмалиқ район электр тармоқлари ишидаги камчиликлар бунга мисол бўлаолади. Бу районларда айрим иш кўрсаткичлари бўйича топшириқлар бажарилмаётир, электр тармоқлари ўз вақтида ремонт қилинмаётир. Бунинг натижасида ана шу районлар қишлоқ хўжалигини электр қуввати билан таъминлашда узилишлар содир бўляпти.

Бўка подстанциясини қуриш ишлари ҳамон қониқарсиз боряпти. Ваҳоланки, уни тезроқ фойдаланишга топшириш жуда зарурдир. Бу билан Бўка районн марказини электр энергияси билан муттасил ва етарли миқдорда таъминлаб туриш мумкин бўларди. Шунинг учун ҳам бу подстанция қурилишини ҳартомонлама кучайтириш керак. Областимизда Ильич нуридан баҳраманд бўлмаётган айрим қишлоқ ва колхозлар ҳам йўқ эмас. Бу кечириб бўлмас камчиликдир. Бунга тезда хотима бериш лозим.

Корхонада ишчи кучи қўнимсизлиги ҳамон давом этяпти. Бу эса иш кўрсаткичларини янада яхшилашга ҳалақит бераётган асосий сабабларнинг биридир. Фақатгина ўтган йили корхонага 434 киши қабул қилинди. Айни вақтда эса 258 киши бўшаб кетган. Биргина Оҳангарон район электр тармоқларида 44 киши янгидан қабул қилиниб, 42 киши ишдан кетиб қолган. Ўрта Чирчиқ ва бошқа район электр тармоқларида ҳам худди шундай аҳволни кўриш мумкин.

Колхоз ва совхозларни малакали энергетиклар билан таъминлаш масаласи ҳозирги вақтда алоҳида аҳамиятга эгадир. Қишлоқ хўжалик тармоқларини электрлаштиришни кенгайтириш, энергиядан унумли фойдаланиш кўп жиҳатдан шунга боғлиқлиги ҳаммага аён. Лекин бу муаммо жуда секинлик билан ҳал қилинмоқда. Колхоз ва совхозларда малакали энергетиклар жуда кам. Шундай шароитда корхона коллективи қишлоқ энергетикларига яқиндан ёрдам бериши лозим.

Тошкент электр тармоқлари корхонаси коллективи КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарорларидан бениҳоя руҳланган ҳолда ўз зиммасига юксак мажбурият олди. Энергетиклар колхоз ва совхозларга электр қуввати узатиб бериш йиллик планини 1964 йилнинг 25 декабригача бажаришга, йил охиригача коммунистик меҳнат коллективи деган фахрли номни қозонишга аҳд қилганлар. Эл-юрт олдида берилган ана шу ваъданинг тўла устидан чиқиш учун қишлоқларни электр энергияси билан таъминлашни янада яхшилашга ҳалақит бераётган камчиликларни тамомила бартараф этишлари керак.

М. МИХАЙЛОВ.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ЭЛЕКТРОН „ВОЛГА"

Бу автомобилнинг кўриниши ҳам бошқа машиналарга ўхшаш. Лекин унинг капотини бир очиб қаранг-а. Ҳайратда қоласиз. Нега дейсизми? Моторининг карбюратори йўқ. Унинг ўрнига кичикроқ бир асбоб қўйилган. Электронлар ёрдамида бошқариладиган бу аппарат ёнилғини пуркаб беради.

Двигателнинг иш режими, ҳавонинг ҳарорати ва атмосферанинг босимидан қатъий назар электрон аппарат ҳар бир цилиндр учун маълум миқдордаги ёнилғини олдиндан етказиб беради. Электрон «Волга» оддий автомобилларга нисбатан оз миқдорда бензин сарфлайди. Двигателнинг қуввати 20 процент ошиб, динамик сифати анча яхшиланди. Шундай автомобилларнинг дастлабкилари Ленинград автомобиль транспорти бошқармасига қарашли таксомотор паркларида синовдан ўтаяпти.

САНОАТ САҲИФАСИ

Адабиёт саҳифаси

ҲИКОЯ

СУРАТ

Сурат, сурат! Нега сен тилсиз?
МИРТЕМИР.

Оқшом, Тожининг юраги нимадандир ғаш. Аксига бу кеч ёмғир эзмаланди. Тунука томни чилдирма чертгандек тақиллатади. Тожи китоб жавонидан қачонлардир ўқиган, негадир ҳозир соғинган ҳинд ёзувчиларининг ҳикоялар китобини олди. Эринибгина варақлаб, қайсидир бир ҳикояни ўртасидан ўқий бошлади:

... Қайт, севгилим, қайт!

— О, қайтмайди! —деб юборди у ва китобни яна варақлай кетди. Бир вақт китоб қатидан бир нарса «тап» этиб ерга тушди. Бу хитой қоғозга ўралган сурат эди. Тожи ялт этиб суратга қаради. Марҳамат! Апил-тапил хитой қоғозни ғижимлаб отди-да, суратга тикилди. Ўша Марҳамат! Ҳамон кулиб турибди. У суратнинг орқасини ўгириб қаради. У ерда шу ёзув:

«Суратни кўрганда эсламанг мени,
Мени эслаганда кўринг суратни.

М. апрель»

Тожининг юраги бўм-бўш бўлиб қолди. Гўё Тожи суратга айланиб қолди-ю, сурат тилга кирди:

«Тожи ака! Яхшимисиз? Ҳаётингиз ширинми? Ўз сўзларингиздан қайтганингиз йўқми?» —дерди у.

Тожи лол эди. У ўз севгисининг қадрига етаолмади. Нега?..

...Студентлик йиллари. Ҳаётнинг гуллаган фасли. Шўхлик ва мағрурлик дамлари. Севги кечалари. Сурат Тожига шуларни эслатди.

У учинчи курсни битиргунча ҳеч қандай қизга кўнгил қўймаганди. Баъзилар биргина муносабат, биргина илиқ сўз муҳаббат туғдирмайди, дейдилар. Бироқ Тожида биргина илиқ сўз ва биргина илиқ муносабат юрагига муҳаббат оловини солган ва унутилмас хотиралар қолдирган.

* * *

Тожи факультет студентлари билан лола сайлига тоққа чиқди. Баҳор чоғи эди. Осмон артилган шишадек... Сайлга Марҳамат ҳам чиқибди. Икки дилда ҳам унутилмас хотира қолдирган сайл. Балки шу хотира муҳаббатдан томчидир.

— Анув булоқдан сув ичмаймизми? —деб тўсатдан сўради Тожи Марҳаматдан.

— Қайси?

Тожи толнинг навдалари тегай-тегай деб турган булоқни кўрсатди.

Иккови булоқ ёнига бордилар.

Бир группа студентлар майсаларга ёнбошлаб, тўйиб-тўйиб нафас олар, бир группа студентлар эса майсалар ичида ўсган чучмўмаларни териш билан овора.

Булоқ тип-тиниқ жўшқин. Тошлар орасидан сизиб чиқаяпти.

— Мунча тиниқ? —сўради Марҳамат.

— Чунки олис йўл босган! —жавоб берди Тожи. Ўз жавобидан мамнун бўлди шекилли, қўшиб қўйди. —Инсон ҳаёти ҳам шундай олис ва мусаффо бўлса!.. Келинг, тошнинг устига ўтириб, булоқнинг ўйинларини бир дақиқа томоша қиламиз.

Марҳамат кўнди. Ўтирдилар. Бир дақиқа қиз ҳам, йигит ҳам гап тополмади. Булоқ қайнашида давом этарди. Шу пайт бир парча булут чўққи устига келди-ю, гўё тоғ тутай бошлади. Ширинсойнинг оқиши олис-олисдан кўринади. Тошни-тошга уриб оққани учунми, гўё кумуш оқаётгандек... Тоғ елпини эсади. Қизнинг сочларини ўйнайди, тортқилайди. Қиз ёнида ўтирган Тожининг юзларига муаттар сочнинг майин толаларини келтириб уради. Ва гўё шу билан икки дилни бир-бирига боғлайди.

Йигит ҳам, қиз ҳам қўлларини булоққа соладилар. Муздек. Йигит сув юзини чертади. Томчилар сачрайди. Қиз сесканади ва:

— Қўйинг! —дейди.

Йигит яна ҳазиллашади. Қиз қаҳ-қаҳ уриб бир тошни булаққа ташлайди. Йигит шалаббо бўлади. Қиз ўрнидан туриб қочади. Йигит қувлайди. Олис чопадилар. Қиз оҳудек тошдан-тошга сакрайди. Ниҳоят чарчайди. Йигит етиб олиб қизнинг қўлларидан ушлайди. Беихтиёр ўзига тортади.

Қўйворинг, ўртоқларим кўриб қолмасин! — дейди қиз.

Йигит қўйиб юборади. Яна булоқ бўйига қайтадилар. Булоқ ҳамон қайноқ...

* * *

— Тожи ака!—деди бир кун Марҳамат, — уйимизга жуда кўп совчилар келяпти. Нима деб жавоб берай?

— Нима деб жавоб беришни ўзингиз биласиз!

— Наҳотки менинг тақдирим сизни қизиқтирмаса?..

— Юр, лола терамиз...

Қиз бундай жавоб кутмаган эди. Унинг сўзи Марҳаматга шундай таъсир қилдики, гўё унинг юрагидаги Тожига бўлган эзгу ўйлари, ҳиссиётлари сўнгандек бўлди.

— Хўп! Ўзим билгандек жавоб бераман, —деди қиз ва Тожидан йироқлашиб кетди.

Орадан ҳафталар ўтди. Марҳамат ҳамон уни кутарди. Лекин Тожидан садо чиқмади.

Шу-шу Марҳамат унга яқинлашмади. Беш-олти ой ўтгач эса бир қариндошига турмушга ҳам чиқиб кетди.

* * *

Йиллар ўтиб кетди. Лекин Тожи негадир Марҳаматни унутолмади. Унинг қарашларини, кулгандаги кулгичини, кўзининг остидаги холини хаёлидан нари кетказолмасди. Юрагида эса шу нарса туғён уради:

— Нега, ўша пайтда «мен совчи юбораман! Отанг билан ўзим гаплашаман. Юрагимдаги ҳисларимни унга айтаман!» демадим-а! —дейди ўзига -ўзи.

Начора? Энди ҳаммаси ўтиб кетди.

Марҳамат ҳам ўқишни тугатиб, мактабга адабиётдан ўқитувчи бўлиб кетди. Ҳозир бир ўғли бор.

Қизиқ! Икки ёш бир-бирини севгану нега бирлашмаган? Бу балки муҳаббатга бефарқ қарашнинг оқибатидир. Балки Тожининг муҳаббати учун курашмаганининг натижасидир.

Тожи китоб қатидан тушган суратга тикилиб тураркан, хаёлидан бир нарса кетмасди: ўша таниш вижир-вижир қайнаган булоқ... Ҳамон қайноқ!..

ТЎЛҚИН.

ФАСЛЛАРНИНГ КЎРКАМИ

Фаслларнинг кўрками,
Энг фусункори келди.
Энг азамат, бардами
Меҳнат баҳори келди.
Яшил кийиб—созланиб
Безаниб, пардозланиб,
Чўл, қирларга нозланиб,
Зийнат баҳори келди.
Пахтакорлар шод, мағрур,
Саҳий ерга экар дур.
Қалбимизга бўлиб жўр,
Ғайрат баҳори келди.
Қўй-қўзини маъратиб,
Серкаларни сакратиб,
Чўпон дилин яйратиб,
Давлатли баҳор келди.
Келди баҳор —дилнавоз,
Ёдгорга ҳам бўлди соз.
Куйлар чертиб тилла соз,
Ижод баҳори келди.

Ёдгор бахши ИСҲОҚОВ.

ЛОЛАЗОР

Шафақми бу тонгда қизарган,
Ё дарёми, жўшиб оқувчи?
Ёки вафо, меҳнатда ўсган
Ҳур қизларми, кулиб боқувчи?
Ё қирларга ҳужумга чиққан
Қизчаларнинг дурраларими?
Йигитларнинг ишқини уққан,
Қипқизарган чеҳраларими?
Эркалайди сизни доимо
Ўлкамизда кезган ҳур сабо,
Ё наргизлар ўйнайди боғда,
Йигитларга қилади имо.
Лолазорда кездим ва кўрдим,
Озод элим нафис баҳорим,
Фарзандиман менга бахт берган
Мангу баҳор ёшлик диёрим!

Муқаддас АБДУСАМАТОВА.

МОСКВА ИЛҲОМЛАРИ

(Шу номли туркумдан)

Твер бульвари

Кунлар ўтар, мазмундор кунлар —
Суҳбатдошим, сирдошим китоб.
Тунлар ўтар, тинч, бедор тунлар:
Шеър боғидан сипқариб гулоб.
Деразамни очаман наҳор, —
Очилгандек кўнгил дафтари...
Мени кутар, кутар интизор
Улуғ Пушкин, Твер бульвари.
Ошиқаман, ташлайман қадам,
Шу бульвардан мактабим сари.
Москвадир — менинг Москвам,
Ифтихорим — Твер бульвари!

Балиқ овида

(ҲАЗИЛ)

Сувга қармоқ солиб,
Пўкакка боқиб,
Ўлтирар эканман майса қирғоқда,
Хаёл дарёсида сол каби оқиб,
Ҳислар гирдобига чўкканим чоқда:
— Тортинг! — деди кимдир.
Чўчиганимдан,
Қаттиқ тортиб ипни уздим, кетди ов.
— Тавонин тўлайман, — деди, ёнимдан, —
Ўзини ҳижолат сезиб қиз дарров.
— Ҳечқиси йўқ! — дедим, — яна ушлаймиз,
Овни унутибман етаклаб хаёл.
— Ушлаб бўпсиз! — деди ханда отиб қиз,
Ва ўрмонга кириб йўқолди дарҳол.
. . . .
Қайтишида деди боқиб маънодор:
— Хаёлпарастларга ов нима даркор?

Мавлон ИКРОМ

Дўппи тикиш сенинг
севган ҳунаринг,
Хаёлингда кезар ипак
жилваси.
Қандай нафис ранг
олгандир гулларинг,
Измингдами
чаманларнинг ҳаммаси?

МАРҲАБО, КЎКЛАМ

Кел эй, диллар қувончи, дилга айни муддао кўклам,
Латофат боғининг ҳуснига сендандир жило кўклам.
Қуёшинг шўъласи оламаро сочди зиё кўклам,
Шу ёғдулар билан топди гулистонлар сафо, кўклам,
Қадам кўз устига, оғушимиз кенг, марҳабо, кўклам!
Йўлингга айламиш кўз пардасин бодом пойандоз,
Саҳар гул ғунчалар ишқида булбул куйлашар шаҳноз,
Чаманлар узра шабнам гул жамолига берар пардоз,
Ажойиб бир назокат бирла наргис кўзлари серноз,
Ясантирмоқдадир раъно санамларни расо, кўклам.
Ватан гулбоғининг бир гулшани — жон Ўзбекистондир,
Хаётбахш сувлари, тупроқлари жонларга дармондир.
Ҳамиша меҳри-ёди бирла диллар шоду-хандондир,
Муборак чеҳрасида бахту-давлат нури тобондир,
Унинг ҳар зарраси кўзларга худди тўтиё, кўклам.
Туну-кун катта водийларда меҳнат нашъасидан базм,
Улуғ тўйни кутишга бўйла ҳар дил айлагандир жазм.
Кийибдир шодлик байрам либосин ўлка, солсам разм,
У Чотқол тизмаси бўйлаб борингки то узоқ Хоразм,
Жамол очмиш гўзал Тошкент аро ҳам дилрабо кўклам.
Деяр Васфий, азизлар, тўйга бўлсин яхши тўёна,
Экиб соз ҳар уруғни, ундирайлик соз дурдона.
Қурайлик кимёмиз қудрати-ла катта гулхона,
Тутайлик йўлнга гулдасталар келганда жонона,
Бу мақсадга эришмоқликда ғоят бебаҳо кўклам!

М. ВАСФИИ.

ҚЎШИҚ АЙТГИМ КЕЛАДИ

Яна баҳор келди, сўнгги қор
Ёғду эмиб, оқмоқда эриб,
Кўча дарё ва унда илк бор
Қуёш ёнар сувга ранг бериб.

Мен юраман қуёш сачратиб,
Этигимни ювар қуёшлар,
Атрофимда сузиб, сакрашиб,
Ҳамроҳ бўлиб юрар қуёшлар.

Кенг кўчага сиғмайди дарё,
Тўпиғимга чиқмайди дарё,
Сизлар билан қўшиқ айтгали
Кетмоқдаман, дўстлар, бепарво.

Қўшиқ айтгим келади, дўстлар,
Даврангизда қуриб ҳангома.
Бугун қўшиқ айтмасак агар,
Баҳор бизга мутлоқ бегона.

Азиз АБДУРАЗЗОҚ.

«ЮРАКДАГИ ҚУЁШ»

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

□ □ □

«Юракдаги қуёш» — Примқул Қодировнинг қарийб 15 йил ичида ёзган учинчи асари, яъни «Уч илдиз» романи, «Қадрим» повестидан кейинги биринчи йирик ҳикоясидир.

Ёзувчининг ҳақиқий санъаткорлигини фақат унинг қанча асар ёзгани билан ўлчаб бўлмайди, албатта. Бир неча асар яратиб қўйилгандан кейин ҳам ёзувчига бадиий ижод қилиш, янги нарса ёзиш осон кўчмайди, аксинча янада қийинлашиб, мураккаблашиб боради. Бу ёзувчининг халқ олдидаги ўз бурчини, масъулиятини ошириб боришидан келиб чиқадиган талаблардан биридир. Дарҳақиқат, буни ёзувчиларимизнинг яратаётган асарларидан, жумладан П. Қодировнинг мазкур ҳикоясидан ҳам кўрса бўлади.

Ёзувчининг романини, повестини ўқиб ҳузур қилган китобхонлар «Юракдаги қуёш» билан танишгач, афсус қилмайди, аксинча хурсанд бўлади, авторда санъаткорга хос бўлган фазилатларнинг янада ривожланиб, жамул-жам бўлиб бораётганини аниқ ҳис қилади.

Ҳикоя қишлоқ ёшлари ҳаётидан олиб ёзилган. Уларнинг қайси даврга мансуб эканлигини хатти-ҳаракатларидан, характерларидан, фикрлашларидан, орзу-умидларидан, бир-бирига бўлган муносабатларидан ҳам билиб олса бўлади. Аброр, Чиннихон, Мансуржон каби қаҳрамонлар ҳозирги замон ёшларининг типик вакилларидир. Автор ҳикояда ёш қаҳрамонларнинг маънавий, ахлоқий қиёфасини тасвирлаш орқали сўнгги йилларда қишлоқларимизда содир бўлаётган улкан воқеа-ҳодисалар, рўй бераётган прогрессив ўзгаришлар натижасида маданиятли кишилар етишиб келаётганини ёрқин кўрсатиб берган.

Халқ учун хизмат қилишга интилиш, кишиларга ишонч ва ғамхўрлик қилиш, билимдон кишилар бўлиб етишишга ҳаракат этиш, садоқат, софдиллик, гўзаллик учун кураш— Аброр, Чиннихон, Мансуржон характерларининг принципиал белгиларидир. Йигит билан қизнинг муҳаббатини чизишда характер яратишга хос бир момент бор. Чиннихон билан Нишонбой бир мактабда ўқиган, бир институтга бирга кирган. Бунинг устига улар ҳамқишлоқ. Қишлоқдагилар ана шунга кўра, уларни «ошиқ-маъшуқа» деб гап қилишади. Нишонбой бу қизни севади. Лекин у институтга имтиҳон топширишда йиқилади, буни қиздан ҳам ажрадим деб тушунади. Шунинг учун бир амаллаб, яъни бадавлат отасини ишга солиб, эгри йўллар билан институтга кириб олади. Отасининг бундан кўзлаган мақсади ҳам бор. Унда яхши, одобли қизни қўлдан чиқармаслик нияти йўқ эмас. Буни ёзувчи тасвирлаб ўтирмасдан, образлар мантиқига имо қилиш билан билдиради қўяди.

Чиннихон фақат тор шахсий манфаатини ўйлаб иш қиладиганлардан, севгини фақат восита қилиб давлатманд оиланинг аъзоси бўлишга интиладиган қизлардан тамомила фарқ қилади. У қалбдаги қуёшини дейди, қалб даъвати билан иш қилади. Биз унинг қалбида, характерида даврнинг ҳоким кучини, жозибадор туйғусини аниқ-равшан кўрамиз ва уни шунинг учун ҳам севамиз. Аброр билан Чиннихоннинг ўртасидаги севги линиясининг тасвири эҳтиросли лиризм билан йўғрилган. Уларнинг қалбидаги қуёш фақат бир-бирларинингина эмас, айни вақтда, бошқаларнинг ҳаётини «иситишга» қаратилган. Характерларидаги гуманистик туйғу ҳам ана шундан келиб чиқади, даврнинг қалбга ўтган кучи уларни ҳозирги замоннинг муносиб кишиси бўлиб етишишига ва гўзаллик яратишга даъват қилади. Инсон гўзаллик яратиш билан гўзалдир.

Ҳикоядаги Чиннихон ва Сайёра ўзларининг баъзи бир хусусиятлари билан «Уч илдиз» даги Замира билан Фаридага ўхшаб кетадилар. Чиннихон маълум даражада Замирани, Сайёра эса баъзан Фаридани эслатади.

Сайёранинг қалбига нисбатан ҳусни ниҳоятда гўзал. Уч йиллик армияга кетган Мансуржонни кутмасдан— муҳаббатнинг «кучли босими» билан Исмоилга турмушга чиққан Сайёра ўзини оқламоқчи бўлганида Чиннихон бундай дейди: «Ўн йил кутганлар ҳам бор-ку...» Бу гап уларнинг характеридаги принципиал фарқини кўрсатишга хизмат қилади. Сайёра анча мураккаб образ.

Исмоил — қалбдаги қуёшнинг юзини қоплаган булут. Ҳатто шу даражага бориб етадики, Сайёранинг вужудига «эри», «куёв» деган сўзлар заҳарли тикондай қадаладиган бўлиб қолади. У ота-онасининг, эрининг райига қараб шу тахлитда яшаб кетаверса, тез орада тирик мурда, фақат оиланинг безаги бўлиб қолиши ҳам ҳеч гап эмас. Лекин у бундай бўлишни истамайди. Ўзини-ўзи айблайди, борган сари юрагидаги дардалам ошиб-тошиб боради. Ниҳоят Исмоилдан юз ўгирмоқчи бўлади. Сайёранинг Исмоилжондан ажралиши аниқ, энг муҳими у тўғри йўлга туша бошлади. Буни биз образ руҳидан сезиб оламиз. Лекин Мансуржонда Сайёрага уйланиш нияти борми? Ёки Сайёрада унга турмушга чиқиш нияти борми? Бу саволларга характерлар мантиқидан келиб чиқиб жавоб бериш мумкин. Мансуржон ўз бурчини бажаради, яъни Сайёрага инсонпарварлик қилиб, тўғри йўлга бошлайди. Шунинг ўзи етарли.

Ҳикоядаги боқча тасвирида, Сайёранинг болалар билан учрашувларида кераксиз тафсилотлар анчагина бор. Бундан ташқари ана шу эпизодларда Сайёрада томдан тараша тушгандек тезда «болаларга жуда керакли бир мураббия бўлиш», мураббиялар тайёрлайдиган курсга бориб ўқиш нияти пайдо бўлади. Лекин Сайёра бунга тайёр эмас. Ҳикоянинг охирги қисмларида ҳам характерлар мантиқига баъзан тўғри келмайдиган жойлар учрайди.

Баъзи қаҳрамонларнинг фаол характери, қилаётган иши ахборот тарзида берилади. Уларнинг юрагида қуёш бевосита амалий ишларини, фаолиятини ҳам янада кенгроқ ёритиб турса нур устига нур бўларди. Ҳикоя тилида, тасвирларда баъзи бир ғализликлар ҳам учрайди. Мисол: «Мансуржонни икки ёктирар эди», «Илтимоскорона товуш билан», шунингдек жамоат ишларига дейиш ўрнига «ижтимоий ишларга» онамлар ўрнига «одамлар» бўлиб кетган хатолар ҳам йўқ эмас.

Ҳикоя ёзиш мураккаб, қийин иш, уни китобхонларга манзур қила олиш, уларнинг юрагига таъсир қилдира билиш эса янада оғир. Пиримқул Қодиров ана шу мураккаб ишнинг уддасидан чиқа олган. «Юракдаги қуёш»ни ўқиганлар буни аниқ сеза олади.

А. ҚУЛЖОНОВ.

ЧЎЛ ҲАВОЛАРИ

ТАСВИР

Кўк ёлгинангни ёйиб
Учабер, ҳайто отим.
Утлар еринг —қизил чўл,
Сувида қуёш тоти.
Майсалари шудрингдан,
Асал аралаш гўё.
Чўлчалик ширин эмас
Фусункор ҳаёл, рўё.
Шўраси ҳам хуштаъмдир,
Гулида райҳон иси.
Қуёш томоша қилар
Қамашган кўзин қисиб.
Лолалари сўлқилдоқ,
Чечаклари хушбичим.
Гулобмас, нур, ранг билан
Инсон ювган чўл ичин.
Пахтаси оқ чақмоқдай,
Олтин селдай арпаси.
Кўк ипакдан тўқилган
Тўқайларин сарпоси.

Яйловлари гулкўрпа,
Ут-ўлани қимиздай,
Элитиб қўяр дарров
Хиёл лабинг тегизсанг.
Тоғлари минг булоқли
Хушбўй чиқар арчадан.
Дарёлари жарангдор,
Оқаберив чарчамас.
Қишлоқлари қизил гул —
Уртасида кўк ўтов.
Майли, десанг Фарғона
Майли, десанг Кўкчатов.
Лоф дема, йўқ нарсага
Оғиз кўпиртирмайман.
Келмагунингча уни
Гул қилиб ўптирмайман.
Кўк ёлингни шамолда
Ёйиб учабер отим.
Утлар еринг—қизил чўл, —
Табиат мукофоти...

ТЎЛҚИНМИ ҚАЛБИМ...

Билолмадим, тўлқинми қалбим,
Ёки руҳим бир оташпараст,
Қуёшни мен ичиб шаробдай,
Ўстиргани мевали дарахт,
Катта шаҳар ҳашамларини
Жим алишдим чўл чайласига,

«Тошкент» ресторанин салатин
Сўк ошига, гул қайласига.
Шундан бери қувноқ жазлармас.
Чўл шамоли ёқимли менга.
Шундан бери қалбим тўла нур,
Шундан бери ишқим чўлни енгар.

Султон АКБАРИЙ

ИМЛАГАНДАЙ МЕНИ...

Деразамни чертиб субҳи сабодай,
Бодом куртагида қиласан наъма.
Ирмоқлар тилида янграб наводай
Гиёҳлар лабида тутасан бўса.
Музларни эритиб тоғ рўжасидан
Мармар водийларга бошлаб кетасан.
Мени имлагандай ёр дарчасида
Қалбимга ишқ чўғин ташлаб кетасан.
Қуёшни куйдириб бир имо билан
Қирларда қурасан лола базмини.
Меҳрингдан мавж уриб ажиб бир кўклам,
Гулга бахш этасан булбул назмини.
Кўнглин жудо айлаб муддат фироқдан

Ошиқлар олдида ғолиб турасан.
Не-не қалдирғочни чорлаб узоқдан
Уйимга қўноққа олиб кирасан.
Йўлингга мунтазир ер юрагига
Муҳаббат тожини этасан ато.
Захматкаш деҳқонлар чўнг билагига
Куч-қудрат дунёсин тутасан гўё.
Кўнгилларни айлаб ошифта-ю, маст,
Улкамда кезасан гўзал, бокира.
Қўшиқлар бўлгандай юракка пайваст,
Одамзод ўқийди сенга қасида.

Барот ВОЙҚОБИЛОВ.

СОЗЧИ ҚЎШИҒИ

Олти ой эримас Оқтовнинг қори,
Кўкида чарх урар қарчиғай, сори
Ўзига мос бўлса йигитнинг ёри,
Бахтидан шод бўлса онайизори,
Мақтовин келтирар созимнинг тори.
Яхшилик бор ерда шай бўлган созсан.
Тунлари тўлишган ой бўлган созсан.
Ташна лаб дилларга сой бўлган созсан.
Не эзгу куйларга бой бўлган созсан.
Сайрасанг қолмагай кўнгил ғубори.
Таронам ошёни — кенг пахтазорим,
Булбуллар маскани — гулу гулзорим.
Жаҳонда тенги кам озод диёрим,
Бу юртда бўлмагай нолаи зорим.
Бу юртга армуғон дилдаги борим.

Тўра СУЛАЙМОН.

НАВРЎЗ

Зумрад гилам кийгизиб қирга,
Лола либос тўшаб адирга,
Гўзалликни етаклаб бирга
Яна кулиб келдингми наврўз?
Ўлкамнинг ҳар чекка ёқлари,
Сўлим, салқин сой қирғоқлари,
Кўмкўк дала, колхоз боғлари
Қилар менга ҳуснини кўз-кўз!
Тонгда эсган намхуш сабони,
Юлдузларга тўлган самони,
Булбул айтган шўх куй, навони
Тасвирлашга тополмайман сўз!

Талъат СОЛИЕВ.

ЯШНА БАҲОРИМ

Гулга тўлиб келдинг бебаҳо фасл,
Кутиб олдим сени дилимда қувонч.
Навқирон жамолинг шунчалик асл,
Орттирар меҳнатга муҳаббат, ишонч.
Зумрад далаларда жўш урар ҳаёт,
Меҳнатда ўтади ҳар кун, ҳар оним.
Умрбод дилимни тарк этмагин сен,
Яшна гулбаҳорим, яша давроним!

Саломат БЕКЖОНОВА.

СУТ СОҒУВЧИ ҚИЗГА

Сигирни тўйдирибсан,
Тўйдириб — ийдирибсан.
Сут соққанда сочингни —
Ерларга тегдирибсан.
Қаймоқ, ёғни бут бердинг,
Сигирга кўк ўт бердинг.
Қани, йигит ичинг деб
Бир косада сут бердинг.
Сут ичган дил қонмасми?

Тандаги қон жонмасми?
Сендай қизни кўрганда
Юраккинам ёнмасми?
Ҳой, ўзингга қўшниман,
Ғайратингга ошнаман.
Қўлингдан сут ичишга
Умр бўйи ташнаман.

Ҳамроқул РИЗО.

Яқинда Охунбобоев номли шаҳар маданият уйи Халқ театрининг ижодий коллективи Шавкат Умаровнинг «Тавба» асарини саҳналаштирди. Бу сурат ана шу асарнинг иккинчи парда, биринчи кўринишидан олинган. (Чапдан) чайқовчи Олим ролида С. Аҳмедов, Олимнинг устози Қорабой ролида Т. Нурматов. Суратни штатсиз фотомухбиримиз К. Тошпўлатов олиб келган.

Бу саҳифани редакциянинг «Адабиёт ва ҳаёт» штатсиз бўлими ходимлари уюштирган.

ҚОЗОНДА ҲОСИЛ ҚИЛИНГАН...КОН

Ўзбек геологлари табиат миллионлаб йиллар давомида бажарган ишни бир неча соат мобайнида ўринлатдилар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг геология институтида полиметалл конлар қайта ҳосил қилинди. Кон қўрғошин, рух, мис, темир, кумуш ва бошқа рангли металл тузлари эритмасидан 850 атмосфера босими остида 450 даража иссиқлик ёрдамида... автоклав (ҳамма ёғи ёпиқ қозон)да ҳосил қилинди. Бу билан кон ҳосил бўлиши жараёнларини сунъий равишда қайтадан яратиш мумкин бўлди. Бундай жараёнларни фақат табиатгина яратишга қодир эди.

ЎН ИККИ СОАТ ЎТГАЧ ТИРИЛДИ

Руминиянинг Добрудский областидаги Острово қишлоғида кооператив раиси Ион Жиануни электр симини тузатаётган вақтда қаттиқ ток урди ва у сим узиб ташлангунча бир неча минут ток остида қолди. Уни ҳушига келтириш, фалокатдан қутқариш йўлидаги уринишлар беҳуда кетди. Томир уриши ҳам, нафас олиши ҳам қайта тикланмади.

Жианунинг жасадини уйига келтиришди. Уни дафн қилишга тайёргарлик кўрила бошланди. Ўн икки соат ўтгач, Ионни дафн қилиш учун йиғилган қариндошлари, дўстлари ва қўшнилари ҳаяжондан ҳанг-манг бўлиб қолдилар. «Марҳум» аввал бир қўлини, сўнгра иккинчи қўлини кўтарди, кейин эса ўзи туриб атрофга қаради..

Ион Жиануни врачлар текшириб кўриб шундай хулосага келдилар. У қаттиқ қўрқувдан ўлим ҳолатига тушиб қолган экан. Бироқ тўхтаб қолган ҳаёт функциялари сақланиб турган ва Ион ҳушига келган.

У яна кооператив раиси вазифасини бажаришга киришди. Ҳамқишлоқлари билан ўзининг «ўлиб тирилганлиги» хусусида ҳазиллашиб туради.

(«Неделя»дан).

УЛАНГАН ҚЎЛ КЕСИБ ТАШЛАНДИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). 13 февралда эквадорлик хирург Роберто Хильберт Гуаякиль шаҳар клиникасида 28 ёшлик денгизчи Хулио Лунага бегона одамнинг ўнг қўли ва чап қўлининг панжасини тикиб қўйганлиги ҳақида хабар қилган эдик. Хулио Лунанинг ўнг қўли ҳарбий машғулот пайтида тасодифан портлаган гранатадан кейин тирсакнинг сал пастроғидан узилган эди. (Америка агентлиги Луна ўнг қўли ва чап қўли панжасини йўқотган деб янглиш хабар берган эди).

Денгизчининг операциядан кейин аҳволи яхши эди. У палатада эркин сайр қилиб юрар. Американинг «Медикэл Уорлд ньюс» журнали хабар беришича тикилган қўл «бармоғини енгил қимирлатар» эди. Қон уланган қўл томирларига тўла тарқалди. Бармоқ учига игна санчилганда ундан қон чиқди.

Кейинги кунларда эса Хулио Лунанинг аҳволи анча оғирлашиб қолди ва у Бостон шаҳрининг госпиталига келтирилди. Беморни узоқ синчиклаб текширилгандан ва консультациядан кейин Луна организми бегона тери билан ўзаро алоқа қила олмади ва уланган қўл тузалиб кетишига ишонч қолмади деб эълон қилинди. Врачлар уланган қўлни кесиб ташлашга қарор қилдилар. 7 мартда операция қилинди. Бостондан хабар беришларича Лунанинг операциядан кейинги аҳволи яхши.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЯНГИ БИНОСИ

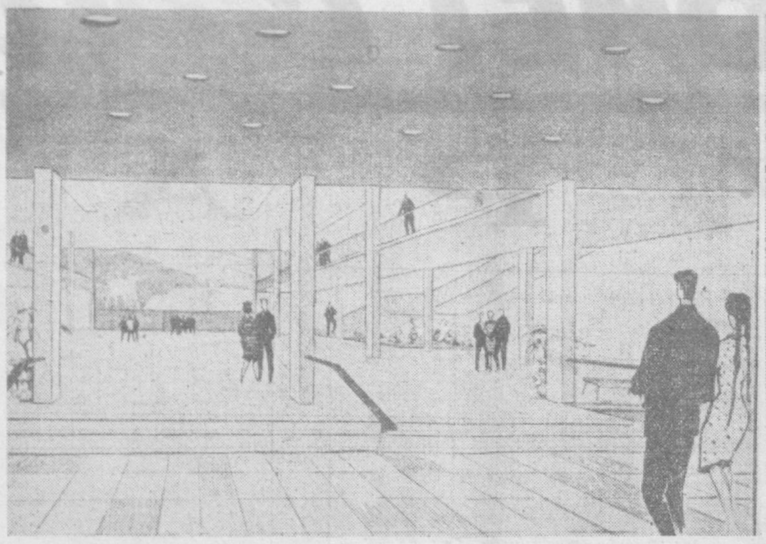

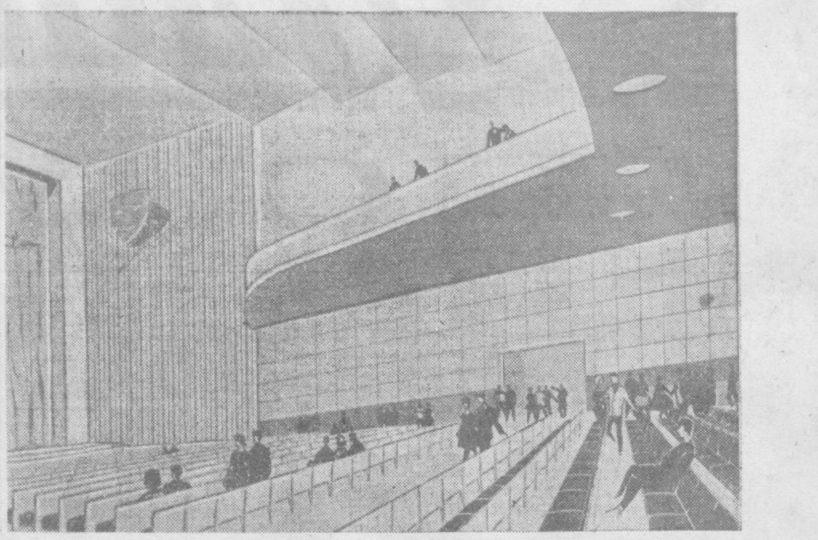

Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг проект идорасида архитекторлар зарур иш билан банд. Улар қандай масала устида бош қотиришяпти? Архитектор Абдулла Бобохоновга шундай савол билан мурожаат қилдик.

— Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театрини халқимиз жуда севади. Бу театрга кирган томошабиннинг кўзи қувнасин деб, янги бинонинг чиройли ҳамда айни пайтда оддий бўлишига эътибор бермоқдамиз, — деди у.

Архитекторлардан О. Болтаев билан А. Ключников бўлажак театр биносида ҳавонинг қандай бўлиши ҳақида баҳслашиб, нималарнидир чизиб ўтиришибди. Улар томоша зали, фойе, вестибюль ва балконларнинг лойиҳаларига тузатишлар киритмоқдалар.

Пойтахт томошабинларига таниш бўлган «Ватан» кинотеатрига яна бир йилдан кейин Ҳамза номли театр кўчиб киради. Шу йилнинг иккинчи кварталидан бошлаб, бу ерда реконструкция ишлари бошланади.

Театрнинг умумий сатҳи икки гектар майдонни эгаллайди. Қурилиш майдони 5344 квадрат метр жойни эгаллаб, томоша залига 960 киши сиғади. 1965 йилнинг тўртинчи кварталида эса бино фойдаланишга топширилади.

Театр реконструкцияси мураккаб ва масъулиятли иш, чунки у ҳозирги замон архитектураси асосида олиб борилади. Саҳна тўла-тўкис механизациялаштирилади. Спектаклларни бир вақтнинг ўзида икки тилда тинглаш мумкин. Томоша залининг ҳавоси ёзда салқин, қишда иссиқ бўлиши учун мураккаб аппаратлар ўрнатилади. Шунингдек, бўлажак театрнинг иккита фойе, кассалар, вестибюллари чиройли ва қулайлиги билан ажралиб туради. Бу ерда кийим-кечак тикадиган, этикдўзлик ва саҳна асарларига зарур манзаралар тайёрланадиган бир қанча устахоналар ҳам қурилади.

Р. ИСҲОҚОВ,

Суратда: Ҳамза номли театр янги биносининг ички кўринишлари макети.

ЗАРБДОРЛАР СЛЁТИ

Яқинда матбаачилар уйида полиграфия ходимлари коммунистик бригада ва зарбдорларининг II область слёти бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Министрлар Совети матбуот бўйича Давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари В. Архангельский «Матбуот ходимлари коммунистик бригада ва зарбдорларининг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллигини муносиб кутиб олишдаги вазифалари тўғрисида» доклад қилди.

Музокараларда сўзга чиққан бирлашган нашриёт ҳарф терувчиси Мирзажонов, драматург Шукур Саъдулла, Чирчиқ босмахона ишчиси Антонович, 1-босмахона ходими Юнусов ва бошқа ўртоқлар юбилейни муносиб кутиб олиш тўғрисида ўз фикр ва мулоҳазаларини ўртоқлашдилар.

Слётда ишлаб чиқариш илғорлари, энг яхши матбаачилар фахрий ёрлиқлар билан мукофотландилар.

Слёт қатнашчилари республикамизнинг шонли юбилейини муносиб кутиб олиш мақсадида барча полиграфия ходимларига қарата мурожаат қабул қилдилар.

И. ПАРСЕГОВА.

МЕДИКЛАР, СИЗЛАР УЧУН

Ўзбекистонда медицина адабиётлари ҳар йили бошқа тиллардан таржима қилинган кўплаб китоблар билан боймоқда. Андижон медицина институтининг доценти ўртоқ Ф. Тўлагановнинг яқинда китоб расталарига чиқарилган «Патологик анатомия бўйича қисқача русча-ўзбекча луғати» ва «Патологик анатомияга кириш» қўлланмаси медицинанинг шу соҳаси бўйича ўзбек тилида нашр этилган қимматли китобдир.

Ш. ФОЗИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

15 МАРТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 11.00 — **Эрталабки гимнастика машғулотлари**, 11.20— **Бокс** (Польша—СССР), 11.35 — **Малика Лилиана ҳақида қисса** (болалар учун мультипликацион фильм), 11.45 — **Қаҳрамонликка чорловчи ҳаёт** (телевизион фильм), 12.15—**Ҳаёт сари** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 13.35 — **Латка** (кичкинтойлар учун диафильм), 13.45 — **Алгебра** («Мактабга ёрдам» циклидан), 14.25 — **Болалар** (бадиий фильм).

Рус тилида: 17.00 — **Мамутек** (болалар учун мультипликацион фильм), 17.15 —**Телевизион янгиликлар**, 17.30 — **Новости дня** киножурнали, 17.40 — **Голубой огонек**, 18.20 — **Фитиль** сатирик киножурнали, 18.30 — **Дунаевский куйлари** (музикали фильм), 19.45 — **Атеистик темада**, эшиттириш, 20.05 — **Ану-Аку** (ҳужжатли фильм).

21.30 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.35 — **Телевизион янгиликлар**, 21.50—**Ҳаёт бағишловчи** (илмий-оммабоп фильм), 22.10 — **Қўшиқ ва рақслар.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/III да кундуз **Доктор Айболит**, кечқурун **Кармен**, 17/III да **Флория Тоска.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/III да янги спектакль **Қутлуғ қон** (билетлар сотилган).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/III да кундуз **Жон қизлар**, кечқурун **Тошболта ошиқ**, 16/III да **Катта концерт.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **«Лилипутлар» музикали аттракциони** ва цирк томошалари. Бугун 3 марта томоша кўрсатилади.

Диссертация ёқлайдилар

1964 йил 24 март кундуз соат 2 да, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг илмий совети мажлисида

А. Ф. Торговицкий — техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Чигитли пахтани қайта ишлаш машиналарида қўлланиладиган кулачокли импульсив вариаторларни текшириш» деган темада.

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Учитель кўчаси, 39-уй).

1964 йил 24 март кундуз соат 3 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ижтимоий фанлар бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Навоий кўчаси, 55-а уй, ижтимоий фанлар бўлими институтларининг конференц-зали)

Ш. С. Тошхўжаев — санъатшунослик фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун «IX—XIII аср бошларида Самарқанднинг бадиий сирли керамикаси» деган темада.

1964 йил 26 март кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология ҳамда Шарқшунослик институтларининг бирлашган илмий совети мажлисида (Навоий кўчаси, 55-а уй, ижтимоий фанлар бўлими институтларининг конференц-зали)

З. Мирзаев — тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбекистон колхозчи деҳқонлари қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш учун курашда (1953—1958 йиллар)» деган темада.

1964 йил 26 март кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология ҳамда Шарқшунослик институтларининг бирлашган илмий совети мажлисида (Навоий кўчаси, 55-а уй, ижтимоий фанлар бўлими институтларининг конференц-зали)

М. Юнусхўжаева — тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Туркистонда ер эгалиги тарихидан» деган темада.

Диссертациялар билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

...ЁШИНИ ЯШАЁТГАНЛАР

Узоқ умр кўрувчилар қаерларда ва қандай яшайдилар? Уларнинг ҳаёт кечириши бошқа одамларникидан фарқ қиладими? Бу саволлар жуда кўпчиликни қизиқтиради.

СССР Медицина фанлари академияси Геронтология институтининг социал гигиена кабинетида 1959 йилда ўтказилган Бутуниттифоқ аҳоли рўйхати маълумотлари умумлаштирилди. «Узоқ умр кўриш даражаси» барча маъмурий территориал бирликлар бўйича аниқланди. Бунинг учун бирон бир республика, ўлка, область ва ҳоказолар аҳолисининг ҳар минг кишисига қанчадан узоқ умр кўрган (80 ёш ва ундан ортиқ бўлган) одам тўғри келиши ҳисобга олинди.

Узоқ умр кўриш картасига асосланиб бир неча хулосалар чиқариш мумкин: аввало узоқ умр кўрувчилар нотекис «жойлашган». Улар сони ҳар минг кексайган киши орасида баъзи жойларда 55 дан, баъзи жойларда 160 гача етади. Иккинчидан, узоқ умр кўриш даражаси юқори бўлган районлар мамлакатимизнинг фақат Закавказье республикаларигина эмас, балки бошқа жойларга ҳам, жумладан Болтиқ бўйига ҳам мансубдир.

Узоқ умр кўраётганлар орасида СССР да яшовчи барча миллат кишиларини кўриш мумкин. Бир қатор республикалар шаҳарларида қишлоқларда қанча бўлса, қарийб шунча узоқ умр кўрувчилар бор. Шундай қилиб узоқ умр кўрувчилар фақат қишлоқ жойларда яшайдилар, деган тасаввур нотўғридир. Совет Иттифоқида узоқ умр кўраётганлар (90 йил ва ундан ортиқ умр кўраётганлар) сони жиҳатидан Озарбайжондаги Тоғли-Қорабоғ автоном области ва Нахичеван АССР. Грузияда Жанубий Осетия автоном области, Абхазия ва Ажаристон автоном республикалари, Доғистон АССР ва Шимолий Кавказнинг баъзи районлари биринчи ўринни эгаллайди.

Узоқ умр кўриш кўрсаткичлари жиҳатидан жуда совуқ иқлимли Ёқутистон юқоридаги районлардан қолишмас экан.

Сибирнинг бошқа районларида ҳам узоқ умр кўрувчилар анчагина.

Юз ва ундан ортиқ йил умр кўраётганлар группаси катта қизиқиш туғдиради. Совет Иттифоқида 1959 йилги аҳоли рўйхати вақтида 21708 кишининг юз йилдан ортиқ умр кўраётганлиги маълум бўлди.

Узоқ умр кўриш моддий ҳаёт шароитига, одамларнинг қандай яшаётганлиги, қандай шароитда меҳнат қилиб, дам олаётганлигига, қандай овқатланиши, турмушда ва ишлаб чиқаришда бир-бирига қандай муносабатда бўлиши ва ҳоказоларга боғлиқ.

Узоқ умр кўриш «сир»ларини аниқлаш барча аҳолининг умрини узайтиришга қаратилган давлат ва жамоат тадбирларини яхшироқ планлаштиришга ёрдам беради.

Узоқ умр кўраётганларнинг ҳар бири кўп меҳнат қилган. Уларнинг кўпчилиги жисмоний меҳнат билан шуғулланган бўлиб, қишлоқ хўжалигида 61 процент, саноатда 16 процентни ташкил қилади.

Бу кишиларнинг ҳаммаси ўз меҳнат фаолиятларини барвақт бошлашган ва жуда кексайгунларича меҳнат қилишган. Меҳнат улар учун ҳаётий зарурат бўлиб қолган.

Узоқ умр кўрган бу кишилар қандай овқатланишган? Маълум бўлишича, узоқ умр кўрганларнинг 90 процентдан ортиғи энг хилма-хил таомларни истеъмол қилишган. Уларнинг фақат 9,5 процентигина вегетариан (гўшт емай фақат сабзавот ва мевалардан тайёрланган овқатларни истеъмол қилувчилар) бўлган.

Текшириб кўрилган ҳамма кишилар одатда меёрида овқат ейишган.

Узоқ умр кўрувчилар чекиш ва спиртли ичимликлар ичишга қарши бўлганлар. Украина ССР бўйича текшириб кўрилган кишилар орасида, жумладан, узоқ умр кўраётган эркакларнинг ярмига яқини ҳеч қачон чекмаган, тўртдан бири эса спиртли ичимликлар ичмаган. Худди шундай маълумотлар бошқа республикалардан ҳам олинди.

Н. САЧУК,
медицина фанлари кандидати (АПН).

Баъзи театрларда ёш ижрочиларни ўстириш, талантини камолатга етказишга етарли эътибор берилмаётир. Аксинча, айрим кекса санъаткорлар ҳамон 18—20 ёшдаги қизлар ролини ижро этишни тарк қилгилари йўқ! Бу эса томошабинларни ранжитмоқда.

Лайломисан, Зуҳромисан,
Жамила
Ё уларнинг онасими, намасан?
Бир замонлар дадам дерди
Шириним,
Ҳанузгача ширинмисан,
намасан?!

МУҲАМЕДОВНИ КЎРГАН БОРМИ?

Диққат, диққат! Назарали Ниёзов номли колхоз радиоузелидан гапирамиз.

Эшитмадим деманглар: «Яхши ният ёрти мол» деб колхозимиз правлениеси қишлоқларимиз хонадонларини ялпи радиолаштиришга аҳд қилди. Шу мақсадда ўтган йили радиолаштириш область қурилиш-монтажлаш бошқармаси билан шартнома ҳам тузилган эди... яна тағин, шартнома тузилган бўлса тузилгандир, бу ҳақда хабар қилишнинг на ҳожати бор, деб хотиржам бўлманглар. Гап шундаки, бошқарманинг бош инженери ўртоқ Ўрмон Муҳамедов ўша шартномага қўл қўятуриб «Сентябрь ойигача колхоздаги икки юз хонадоннинг ҳаммасида радиоточка ўрнатиб бераман деб баланд парвоз ваъда берган эди. Афсуски у, колхозчилар қўйнини пуч ёнғоққа тўлдирган экан. Чунки, шартномага қўл қўйилган куннинг эртасигаёқ ишни район алоқа бўлимининг бош электромеханиги А. И. Елагинга топширди-ю, кўздан ғойиб бўлди.

Саратонда қўли совуққотган ўртоқ Елагин эса, ўз ишидан бўш вақтлардагина келиб, хўжакўрсин учун июндан то ноябрь ойининг охирларигача у уйга—бу уйга кириб радио қурган бўлди. Шундан буён орадан мана 9 ой ўтди. Лекин юздан ошиқ хонадонга ўрнатилган «соқов» радиолар ҳануз тилга кирмаяпти. Колхозчилар «радиони қачон мириқиб эшитамиз» дейишавергач, бошқарма инженери ўртоқ Муҳамедовга бир неча бор хат ёзиб, мурожаат қилдик. Аммо ўртоқ Муҳамедовдан ҳозирча бирор хабар келмаяпти.

Муҳамедовни кўрган-билган ўртоқлардан илтимосимиз шу: айтиб қўйинглар, колхоз аъзоларига бир кўриниш бериб кетсинлар.

Т. ЗИНАЛИЕВ,
радиоузел лектори.

А. МАЖИДОВ,
эшиттириш редактори, колхоз партия бюросининг секретари.
Янгийўл райони.

ҲОДИСА

ЭГНИНГИЗДАГИ КОСТЮМ КИМНИКИ?

Тун. Шаҳар уйқуда. Аммо Алексей ва Мишанинг сира уйқуси келмайди. Улар тунги сменага «иш»га чиқишган. Кўзлари олазарак. Тунда ўлжа қидирган мушукдек қаерда қандай нарса борлигини искаб, пайпаслаб кўришади.

Алексей ва Миша Келес сельпосига қарашли 6-магазин қоровулига «яримта» топиб беришни илтимос қилишди. «Йўқ» деган жавобни эшитар-эшитмас бир-икки мушт тушириб қолишди. Қоровул кутилмаган зарбдан эсанкираб қолди. Улар бир неча минг сўмлик кийим-кечакларни «ўлжа» қилиб кетадилар.

Воқеа содир бўлган жойга милиция ходимлари етиб келганда қоровул Раҳим Умаров оламдан ўтган эди. Дастлаб жиноятнинг изини топиш анча қийин бўлди. Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳузуридаги жиноятни қидирув ишлар бўлимининг старший вакили милиция майори Никитин, шаҳар жиноятни қидирув бўлимининг вакиллари капитан Алексеев ва лейтенант Клеблеев, Тошкент область жиноятни қидирув бўлими бошлиғининг ўринбосари старший лейтенант М. Файзуллаев ва Келес посёлка бўлимининг оператив вакили старший лейтенант Ж. Юнусов ўртоқлар жиноятчиларни қўлга тушириш учун кунни тунга, тунни кунга улаб ишладилар.

Орадан бир неча кун ўтган бўлсада, жиноятнинг учи топилмади. Оператив вакиллар диққатини бир неча ойдан бери ҳеч қаерда ишламай келаётган, турар жойлари ҳам бетайин бўлган Алексей Дудкин ва Муртуз Кулиевларнинг хатти-ҳаракатлари ўзига жалб қилди. Улар кейинги кунларда яхши кийинадиган, ўзларига зеб берадиган бўлиб қолишди. Қизиқ, ҳеч қаерда ишлашмаса, пулни қаердан олишаётган экан?...

— Тўхта, тўхта, —деди М. Файзуллаев, —бирор нарса ёдига тушиб қолгандек, —буларнинг устидаги костюмлари магазиндан ўғирланган моллардан бўлмасин яна.

М. Файзуллаев дарҳол магазиндан ўғирланган молларнинг тури, ранги ва нархини аниқлади.

Жиноят содир бўлганидан ўн-ўнбеш кун ўтгандан кейин А. Дудкин ва М. Кулиевлар: энди бизни топиша олмайди деб ўғирланган костюмларни бемалол кийиб, айши-ишрат қилиб юрганлар.

А. Дудкин ва М. Кулиевлар қўлга тушди. Улар қилган жиноятларига тўла иқрор бўлишди. Яқинда улар суд олдида жавоб берадилар.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

«ЙЎҚОЛГАН» АВТОБУСЛАР

Февраль ойининг ўрталарида Эскижўвада ажиб бир ҳангома рўй берди. Автостанция ёнида тўпланиб турган одамлар муҳим сирни айтаётгандай бир-бирларига шивирлаша бошладилар.

— Автобус йўқолибди?..
— Нима?!
— Автобус...
— Қўйинг-э! Садағангиз кетай, ҳазилдир...
— Ана, ишонмасангиз, диспетчердан сўранг.

Будкачанинг дарчасини қия очиб қўйиб хотиржам чой хўплаб ўтирган диспетчер Рита Казакова одамларнинг гапига мириқиб кулиб ўтирарди. Аллаким дарчадан мўралаб ёлворган оҳангда сўрайди.

— «Маданият» колхозига автобус қачон бўлади?
— Эртага!
— «Ўзбекистон» колхозигачи?
— Бўлмайди, йўқолган!
— Ие, бу қанқаси? — кимдир ранжиб дарчага бош суқади. Диспетчер дарчани тарақлатиб ёпади.
— Бойваччароқ кўринасиз йигитча! Таксида кетаверинг!

Хуллас «Ўзбекистон», «Маданият» колхозлари, «Черняевка» посёлкасига қатновчи автобуслар устида ҳар куни бўлмаса ҳам кун аро шу ҳангома. 13 февраль кунининг биринчи ярмида «Ўзбекистон» колхозига қатнайдиган автобус бутунлай «йўқолиб қолди». Шофер Ҳикмат Раҳмонов эрта билан юзини ювар-ювмас автобусни «чап»га буриб киракашлик қилгани кетди. Бир кун илгари ҳам шу маршрутдаги автобуслар куннинг биринчи ярмида мутлақо қатнамаган эди. «Черняевка» посёлкасига қатнайдиган автобуслар аллаким томонидан «мукаммаллаштирилиб» орқа эшиклар пломбалаб қўйилибди.

— Ҳа хўш?
— Эҳтиёт шарт-да, жиян!
— Бу нима деганингиз?
— Битта-яримта одам пул тўламай тушиб кетмасин деймиз-да!

Жавобнинг «мантиқи»ни қаранг!

Тошкентдаги бешинчи автопарк директори Василий Макарович Шестапавлов, партия ташкилотининг секретари Александр Петрович Панковлар шоферларнинг бебошлиги, диспетчер Рита Казакованинг хоҳласа ишга чиқиб, хоҳламаса дам олиб юрганини билагдиларми? Ҳа энди билсалар керак.

Яна бир ҳангома. 1 март куни «Беруний» майдони — «Дўмбиробод» маршрути бўйича қатнайдиган автобуслар ҳам қуёш ботмасданоқ «ин-ини»га кириб кетди. Шаҳарнинг қоқ ўртасида, куппа-кундуз куни бутун бошли бир маршрутда битта ҳам автобус бўлмаса.

— Нима гап ахир? — дейсиз ҳуноб бўлиб.

Диспетчер Ада Семьёновна Вадалецкая бу саволга жавоб бериолмайди:

— Менга ҳам осон эмас. Аввалари бу маршрутга 3-автопарк хизмат қилиб турганида аҳвол бирмунча яхши эди. Ҳозир бу вазифани 4-автопарк ўз зиммасига олган. Бу автопарк умуман ёмон ишлаяпти. Эрталабданоқ саккизта ўрнига 6 та автобус беришди. Пешингача иккита қолди. Шофер Климушкин билан Сивенко тушдан кейин икки марта келиб кетишади-ю, ғойиб бўлишади.

... Умуман 24, 46-29-маршрутларда аҳвол жуда ёмон. Бундай машмашалар, билмадик қачонгача давом этаркин. 4-ва 5-автопарк раҳбарлари жавоб беришар.

Р. МАДАДОВ.

ФУТБОЛ

БИР МИНУТДА ИККИ ТЎП

Кеча Донецк шаҳрининг «Шахтёр» командаси билан бўлган учрашувни кўрган томошабинлар пахтакорчилар ўтган йилги сабоқлардан тегишли хулоса чиқармабди, деган қарорга келдилар. Хўш ҳимоячилар вазифаларини уддалайолдиларми? Йўқ. О. Моторинни ҳисобга олмаганда В. Медведев, В. Науменко ва В. Суюновлар жуда ёмон ўйнадилар. Айниқса В. Науменко рақиби В. Ананченко билан бўлган яккама-якка олишувларда ҳар сафар ютқазиб қўйди. Ярим ҳимоячилар ва ҳужумчилар ҳам жуда бўш ўйнадилар. 89-минутда иккита тўп киритган «Шахтёр» футболчилари учрашувни ўз фойдаларига ҳал қилишди.

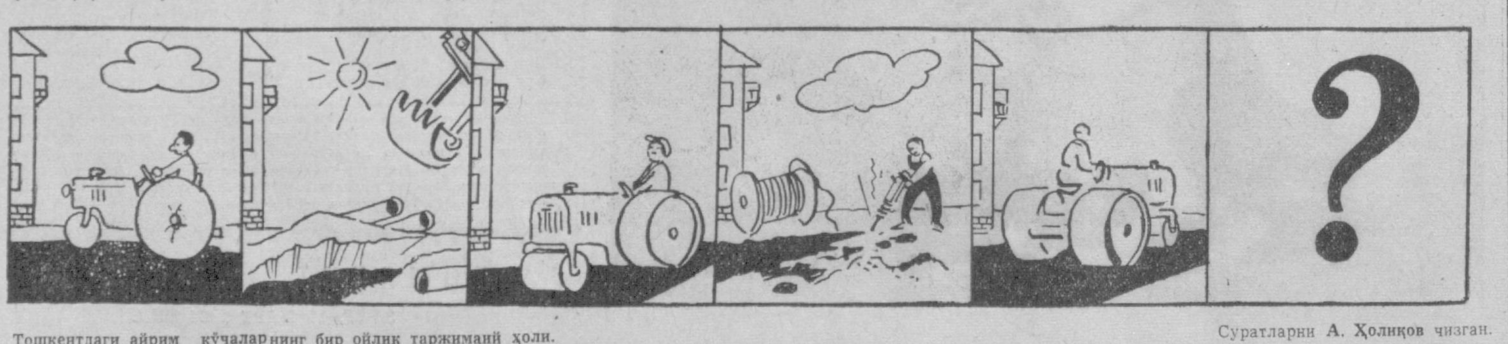

Тошкентдаги айрим кўчаларнинг бир ойлик таржимаи ҳоли.

Суратларни А. Холиқов чизган.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 02297
ИНДЕКС 64695.
Нашр. № Б. 1712.